

Latvijas Republikas Valsts kontrole

**PĀRSKATS PAR VALSTS
KONTROLES REVĪZIJĀM
IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES
MINISTRIJĀ**

2008. – 2013.gads

Valsts kontroles vīzija

Valsts kontrole veicina finanšu līdzekļu efektīvu izmantošanu, panākot to ekonomiju un uz konkrētu rezultātu sasniegšanu vērstu valsts pārvaldes darbību.

Valsts kontroles misija

Sekmēt:

- efektīvu un likumīgu nodokļu maksātāju naudas izlietojumu;
- finanšu pārvaldības attīstību un atbildību par izlietotajiem līdzekļiem;
- godīgu un caurskatāmu lēmumu pieņemšanas procesu publiskajā sektorā.

Valsts kontroles vērtības

- Atbildība
- Atklātība
- Attīstība

Saturs

PĀRSKATS PAR IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJAS DARBĪBU UN FINANŠU APSTĀKĻIEM	4
Izglītības un zinātnes ministrijas atbildības jomas un darbības virzieni	4
Izglītības un zinātnes ministrijas darbības vispārīgs raksturojums laikā no 2008.gada līdz 2014.gadam.....	8
Izglītības un zinātnes nozares finansējums	10
VALSTS KONTROLES VEIKTĀS REVĪZIJAS IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJĀ, SNIEGTIE IETEIKUMI UN TO REZULTĀTĀ PANĀKTIE UZLABOJUMI.....	12
Finanšu revīziju būtiskākie secinājumi un sniegtie ieteikumi.....	12
Augstākās izglītības sistēmas realizācija atbilstīgi izvirzītajiem mērķiem.....	14
Sociālās korekcijas izglītības realizācija atbilstoši noteiktajiem mērķiem.....	20
Valsts budžeta līdzekļu sportam administrēšanas atbilstība normatīvo aktu prasībām Izglītības un zinātnes ministrijā	28
Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu.....	33
Valsts līdzekļu izlietojuma likumība, lietderība un efektivitāte, nodrošinot pedagogu atlīdzību	37

Galvenais šī ziņojuma mērķis ir sniegt informāciju par laikā no 2008.gada līdz 2013.gadam izglītības un zinātnes nozarē veiktajām Valsts kontroles revīzijām un par uzlabojumiem, kas panākti, ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus.

Ziņojums sagatavots, pamatojoties uz Valsts kontroles revīziju rezultātiem. Lai nodrošinātu, ka sniegtā informācija ir patiesa, ziņojuma saturs ir saskaņots ar Izglītības un zinātnes ministriju.

Pārskats par Izglītības un zinātnes ministrijas darbību un finanšu apstākļiem

Izglītības un zinātnes ministrijas atbildības jomas un darbības virzieni

Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – ministrija) ir vadošā valsts pārvaldes iestāde izglītības, zinātnes un sporta nozarē, kā arī jaunatnes un valsts valodas politikas jomā.

Ministrijas funkcijas:

- ✓ izstrādāt izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politiku;
- ✓ organizēt un koordinēt izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politikas īstenošanu;
- ✓ veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, ministrija:

- ✓ izstrādā valsts izglītības standartus un atbilstoši standartos noteiktajām prasībām izstrādā un apstiprina izglītības programmu paraugus, mācību priekšmetu standartus un mācību priekšmetu un kursu paraugus;
- ✓ izstrādā un īsteno mācību un audzināšanas procesa kvalitātes pilnveides pasākumus;
- ✓ licencē un akreditē augstākās izglītības programmas;
- ✓ izstrādā prasības pedagoga profesionālajai pilnveidei;
- ✓ saskaņo pašvaldību izglītības iestāžu dibināšanu, reorganizāciju un slēgšanu;
- ✓ saskaņo pašvaldību izglītības pārvalžu vadītāju, kā arī pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju pieņemšanu darbā un atbrīvošanu no darba, ja nepieciešams, ierosina pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju atbrīvošanu no darba;
- ✓ normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniedz Ministru kabinetā priekšlikumus par valsts izglītības iestāžu un izglītības atbalsta iestāžu dibināšanu, reorganizēšanu un likvidēšanu;
- ✓ organizē ceturtajam un piektajam profesionālās kvalifikācijas līmenim atbilstošu profesijas standartu izstrādi, uztur un aktualizē šo profesiju standartu reģistru;
- ✓ organizē darba tirgus attīstības un darbaspēka pieprasījuma izpēti un izglītojamo profesionālo orientāciju;
- ✓ koordinē profesionālās izglītības īstenošanā un profesionālās kvalifikācijas piešķiršanā iesaistīto institūciju darbību, kā arī veicina pieaugušo neformālās izglītības attīstību;
- ✓ nodrošina tirgus orientēto pētījumu projektu un valsts pārvaldes institūciju pasūtīto pētījumu projektu administrēšanu, ekspertīzi un finansēšanu attiecīgās budžeta apakšprogrammas ietvaros;

- ✓ nodrošina starptautisko sadarbības programmu zinātnē un tehnoloģiju attīstībā īstenošanu Latvijā;
- ✓ organizē un koordinē studiju kreditēšanu un studējošo kreditēšanu — kredītu izsniegšanu, apkalpošanu, administrēšanu, dzēšanu, kā arī kredītu un kredīta procentu piedziņu;
- ✓ koordinē profesionālās kvalifikācijas atzīšanu reglamentēto profesiju jomā;
- ✓ savas kompetences ietvaros piedalās sagatavošanās darbā Latvijas dalībai Eiropas Savienības strukturālajos fondos, koordinē darbu ar Eiropas Savienības pirmsiestāšanās finanšu instrumentiem *PHARE*, Eiropas Savienības strukturālajiem fondiem un ārvalstu tehnisko palīdzību izglītībā, zinātnē un sportā;
- ✓ nodrošina Eiropas Savienības izglītības programmu īstenošanu Latvijā;
- ✓ koordinē un īsteno izglītības informatizācijas sistēmas pilnveidi;
- ✓ nodrošina ministrijai iedalīto valsts budžeta līdzekļu izmantošanu paredzētajiem mērķiem:
 - uzrauga jaunatnes sporta politikas īstenošanu;
 - īsteno mērķtiecīgu starptautisko sadarbību sporta jomā un nodrošina Latvijas pārstāvniecību starptautiskajās sporta organizācijās;
 - koordinē sporta pasākumu organizēšanu;
 - izstrādā un īsteno sporta nozares finansēšanas stratēģiju;
 - atbilstoši likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajai apropriācijai administrē sportam piešķirtos valsts budžeta līdzekļus;
 - normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizē un koordinē nacionālo sporta bāzu darbību sporta jomā;
 - normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina, lai tiktu izpildītas Eiropas Konvencijā par skatītāju pārkāpumiem un rupju uzvedību sporta pasākumos, īpaši futbola sacensību laikā, paredzētās saistības sporta jomā;
 - normatīvajos aktos par sporta federāciju atzīšanu noteiktajā kārtībā veic sporta federāciju atzīšanu, kā arī kontrolē atzīto sporta federāciju darbību sporta jomā;
 - normatīvajos aktos par sporta federāciju atzīšanu noteiktajā kārtībā uztur un aktualizē atzīto sporta federāciju reģistru;
 - veicina valsts un pašvaldību iestāžu, jaunatnes organizāciju un citu darbā ar jaunatni iesaistīto personu sadarbību un darbības saskaņotību vienotas valsts politikas izstrādē un īstenošanā jaunatnes politikas jomā;
 - koordinē un organizē pasākumu sistēmu darbā ar jaunatni, arī jaunatnes lietu speciālistu apmācību;
 - nodrošina pamatizglītības iestāžu skolēnu ēdināšanai paredzēto valsts budžeta līdzekļu administrēšanu;
 - apkopo un analizē informāciju par sporta izglītības iestāžu licencēto programmu īstenošanas plāna izpildi, grupu noslogotību, dalību sacensībās, sasniegumiem un materiāltehnisko nodrošinājumu, kā arī citu veidu statistiku un informāciju sporta jomā;
- ✓ veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

Ministrijas padotībā ir 68 iestādes, tajā skaitā augstākās izglītības iestādes un zinātniskie institūti¹:

- ✓ Izglītības kvalitātes valsts dienests, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, Studiju un zinātnes administrācija, Latvijas Sporta muzejs, Latvijas Zinātnes padome, Latviešu valodas aģentūra, Valsts izglītības attīstības aģentūra, Valsts izglītības satura centrs, Latvijas Zinātņu akadēmija, Elektronikas un datorzinātņu institūts, Fizikālās enerģētikas institūts, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs, Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts, Banku augstskola, Daugavpils Universitāte, Latvijas Jūras akadēmija, Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija, Latvijas Universitāte (turpmāk – LU), kura konsolidē 11 iestāžu gada pārskatus (LU Cietvielu fizikas institūts, LU Filozofijas un socioloģijas institūts, LU Fizikas institūts, LU Latviešu valodas institūts, LU Latvijas vēstures institūts, LU Literatūras, mākslas un folkloras institūts, LU Matemātikas un informātikas institūts, LU Polimēru mehānikas institūts, LU Bioloģijas institūts, LU P.Stradiņa medicīnas koledža, LU Rīgas Medicīnas koledža), Liepājas Universitāte, Rēzeknes Augstskola, Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija, Rīgas Tehniskā universitāte (turpmāk – RTU), kura konsolidē RTU aģentūras „Rīgas Tehniskās universitātes Neorganiskās ķīmijas institūts” gada pārskatu, Ventspils Augstskola, kura konsolidē aģentūras „Sociotehnisko sistēmu inženierijas institūts” gada pārskatu, Vidzemes Augstskola, Daugavpils Medicīnas koledža, Jēkabpils Agrobiznesa koledža, Liepājas Jūrniecības koledža, Malnavas koledža, Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža, Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Tehniskā koledža”, Rīgas Celtniecības koledža, Rīgas 1.medicīnas koledža, Rīgas Uzņēmējdarbības koledža, Aizkraukles Profesionālā vidusskola, Alsviķu arodskola, Austrumlatgales Profesionālā vidusskola, Barkavas Profesionālā vidusskola, Cīravas Profesionālā vidusskola, Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola, Daugavpils Profesionālā vidusskola, Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola, Ērgļu Profesionālā vidusskola, Jaungulbenes Profesionālā vidusskola, Jelgavas tehnikums, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums, Laidzes Profesionālā vidusskola, Limbažu Profesionālā vidusskola, Ogres tehnikums, Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikums, Profesionālās izglītības kompetences centrs „Kandavas Valsts lauksaimniecības tehnikums”, Profesionālās izglītības kompetences centrs „Liepājas Valsts tehnikums”, Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Valsts tehnikums”, Rankas Profesionālā vidusskola, Rīgas Amatniecības vidusskola, Rīgas 3.ardskola, Rīgas Pārdaugavas profesionālā vidusskola, Rīgas Stila un modes profesionālā vidusskola, Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola, Saldus Profesionālā vidusskola, Saulaines Profesionālā vidusskola, Skrundas Profesionālā vidusskola, Smiltenes tehnikums, Valmieras Profesionālā vidusskola, Viduslatgales Profesionālā vidusskola, Ventspils tehnikums, Murjāņu sporta ģimnāzija, Sociālās korekcijas izglītības iestāde "Naukšēni".

Saskaņā ar ministrijas nolikumu² ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja septiņās kapitālsabiedrībās, kur četrās kapitālsabiedrībās ministrijai pieder 100% valsts kapitāla daļu, divās kapitālsabiedrībās – 99,9% un vienā kapitālsabiedrībā – 29,04% valsts kapitāla daļu:

- ✓ VSIA „Bulduru dārzkopības vidusskola”, VSIA „Bobsleja un kamaniņu trase „Sigulda””, VSIA „Kultūras un sporta centrs „Daugavas stadions””, VSIA „Rīgas

¹ MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 24.punkts.

² MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 25.punkts.

Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”, VSIA „Sporta centrs „Mežaparks””, VSIA „Tenisa centrs „Lielupe””, SIA „Latvijas Olimpiskā vienība”.

Ministrijas padotības iestādes ir kapitāla daļu turētājas ar ieguldījumu kapitālsabiedrību pamatkapitālā Ls 8 179 994 vērtībā (2012.gada pārskata dati), tajā skaitā:

- ✓ LU ir kapitāldaļu turētāja 18 kapitālsabiedrībās ar kopējo ieguldījumu Ls 7 869 225;
- ✓ RTU ir kapitāldaļu turētāja 25 kapitālsabiedrībās ar kopējo ieguldījumu Ls 254 840;
- ✓ Latvijas Zinātņu akadēmija ir kapitāldaļu turētāja divās kapitālsabiedrībās ar ieguldījumu Ls 1167;
- ✓ Liepājas Universitāte ir kapitāldaļu turētāja vienā kapitālsabiedrībā ar ieguldījumu Ls 1500;
- ✓ Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija ir kapitāldaļu turētāja vienā kapitālsabiedrībā ar ieguldījumu Ls 500;
- ✓ Rēzeknes Augstskola ir kapitāldaļu turētāja vienā kapitālsabiedrībā ar ieguldījumu Ls 2000;
- ✓ Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs ir kapitāldaļu turētājs vienā kapitālsabiedrībā ar ieguldījumu Ls 49 500;
- ✓ Elektronikas un datorzinātņu institūts ir kapitāldaļu turētājs vienā kapitālsabiedrībā ar ieguldījumu Ls 80;
- ✓ Latvijas Organiskās sintēzes institūts ir kapitāldaļu turētājs trīs kapitālsabiedrībās ar ieguldījumu Ls 720;
- ✓ Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts ir kapitāldaļu turētājs vienā kapitālsabiedrībā ar ieguldījumu Ls 112;
- ✓ Fizikālās enerģētikas institūts ir kapitāldaļu turētājs divās kapitālsabiedrībās ar ieguldījumu Ls 350.

Izglītības un zinātnes ministrijas darbības vispārīgs raksturojums laikā no 2008.gada līdz 2014.gadam

Laikā no 2008.gada līdz 2013.gadam vairākkārt ir veiktas izmaiņas ministrijas struktūrā, kā arī kopējā nozares sistēmā.

Ministrija ir izstrādājusi Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.-2015.gadam saskaņā ar Ministru kabineta (turpmāk – MK) 15.09.2009. sēdes protokollēmuma „Ziņojums par izglītības sistēmas strukturālās reformas norisi un plānotajiem pasākumiem tās tālākajai īstenošanai” 5.punktā doto uzdevumu.

Pamatnostādņu mērķis ir nodrošināt turpmāku profesionālās izglītības sistēmas strukturālo reformu īstenošanu, optimizējot profesionālās izglītības iestāžu skaitu un izvietojumu reģionos, kā arī veicot to diferenciaciju, izveidot modernu, mūdienu prasībām atbilstošu profesionālās izglītības materiāli tehnisko nodrošinājumu, sekmēt visu veidu resursu efektīvāku izmantošanu, paaugstinot profesionālās izglītības kvalitāti un pieejamību.

Pamatnostādnes paredz 14 profesionālās izglītības kompetences centru izveidi, kuriem ir paredzēts nodrošināt kompleksu materiāli tehnisko bāzi, lai sniegtu iespējas audzēkņiem iegūt profesionālo kvalifikāciju attiecīgās nozares visās pamatprofesijās. Profesionālās izglītības kompetences centri veiks arī metodiskās virsvadības un eksaminācijas centru funkcijas attiecīgajā reģionā. Profesionālās izglītības kompetences centru materiāli tehnisko bāzi ir paredzēts izmantot citu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu apmācībai darbam ar jaunākajām tehnoloģijām, izmantojot atbilstošus darbapaldus un iekārtas, kuras nav iespējams nodrošināt katrai izglītības iestādei, kā arī strādājošo kvalifikācijas celšanai un bezdarbnieku pārkvalifikācijai.

Būtiskākā reorganizācija ministrijā notika 2011.gadā:

- ✓ ar 01.03.2011. reorganizētas ministrijas padotībā esošās valsts profesionālās izglītības iestādes – Liepājas Tūrisma un tekstila skola un Liepājas Būvamatniecības vidusskola, apvienojot tās un izveidojot Liepājas Valsts tehnikumu;
- ✓ ar 01.09.2011. likvidētas ministrijas padotībā esošās valsts izglītības iestādes – Rīgas Purvciema amatu skola un Rīgas Tūrisma un tirdzniecības skola, deleģējot to uzdevumus valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola”, kuras nosaukums no 01.09.2013. ir „Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”³;
- ✓ ar 01.09.2011. reorganizētas ministrijas padotībā esošās valsts profesionālās izglītības iestādes:
 - Ogres Amatniecības vidusskola, Ogres Meža tehnikums un Ogres Profesionālā vidusskola, apvienojot un izveidojot IZM padotībā esošu profesionālās izglītības iestādi – Ogres Valsts tehnikumu, kura nosaukums ar 01.09.2013. mainīts uz profesionālās izglītības kompetences centrs „Ogres tehnikums”⁴;
 - Smiltenes Profesionālā vidusskola un Smiltenes tehnikums, apvienojot un izveidojot IZM padotībā esošu profesionālās izglītības iestādi – Smiltenes

³ MK 07.08.2013. rīkojums Nr.365 „Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu valsts sabiedrībai ar ierobežotu „Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola” 2.punkts.

⁴ MK 28.08.2013. rīkojums Nr.398 „Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Ogres Valsts tehnikumam”.

Valsts tehnikumu – profesionālo vidusskolu, kuras nosaukums ar 01.09.2013. ir Profesionālās izglītības kompetences centrs „Smiltenes tehnikums”⁵;

- Latgales Transporta un sakaru tehniskā skola un Daugavpils 1. arodvidusskola, apvienojot un izveidojot Daugavpils Valsts tehnikumu;
- Valmieras Pārtikas ražotāju vidusskola un Valmieras 36. arodvidusskola, apvienojot tās un izveidojot ministrijas padotībā esošu profesionālās izglītības iestādi – Valmieras Profesionālo vidusskolu;
- Preiļu arodvidusskola, Višķu Profesionālā vidusskola, Dagdas arodvidusskola un Jaunaglonas arodvidusskola, apvienojot tās un izveidojot ministrijas padotībā esošu profesionālās izglītības iestādi – Viduslatgales Profesionālo vidusskolu;
- Rēzeknes 14. arodvidusskola, Rēzeknes Profesionālā vidusskola, Lūznavas Profesionālā vidusskola, Zilupes arodvidusskola, Viļānu 41. arodvidusskola un Latgales Amatniecības meistarību skola, apvienojot tās un izveidojot ministrijas padotībā esošu profesionālās izglītības iestādi – Austrumlatgales Profesionālo vidusskolu;
- Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikums un Jāņmuižas Profesionālā vidusskola, apvienojot tās un izveidojot ministrijas padotībā esošu profesionālās izglītības iestādi – Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikumu;
- Aizkraukles arodvidusskola un Viesītes arodvidusskola, apvienojot tās un izveidojot ministrijas padotībā esošu profesionālās izglītības iestādi – Aizkraukles Profesionālo vidusskolu;
- ✓ 01.01.2011. reorganizēta ministrijas padotībā esošā izglītības iestāde Bebreņu Profesionālā vidusskola un nodota Ilūkstes novada pašvaldībai;
- ✓ 01.11.2011. reorganizēta ministrijas padotībā esošā izglītības iestāde Cēsu Profesionālā vidusskola un nodota Cēsu novada pašvaldībai;
- ✓ 01.09.2013. reorganizēta ministrijas padotībā esošā izglītības iestāde:
 - Apguldes Profesionālā vidusskola un nodota Dobeles novada pašvaldībai;
 - Zaļenieku Profesionālā vidusskola un nodota Jelgavas novada pašvaldībai;
 - Vecbebru Profesionālā vidusskola un nodota Kokneses novada pašvaldībai.

Reformu rezultātā ministrijas padotības iestāžu skaits ir samazināts no 106 valsts pārvaldes iestādēm 2008. gadā uz 68 iestādēm uz 31.12.2013.

2011. publiskā gada pārskatā⁶ izglītības un zinātnes ministrs ir norādījis, ka no 2011. gada „ministrijas struktūra padarīta vienkārša, saprotama un maksimāli efektīva, lai nodrošinātu ātru dokumentu apriti, elastīgu jaunu rīcībpolitiku izstrādi un ieviešanu. Deviņu departamentu vietā no jūnija darbu turpina tikai seši. Savukārt divdesmit piecu nodaļu vietā palikušas vien divas. Kopumā skartas 43 amatu vietas, darba uzteikumi izsniegti 16 cilvēkiem, likvidētas 20 vakances, trīs darbinieki iesnieguši atlūgumus, septiņi līdzšinējie departamentu vadītāji valsts interešu nodrošināšanai rotēti uz IZM padotības iestādēm vai atbrīvoti no amata. Uz vadošo amatu vietām izsludināti atklāti konkursi, ministrijas vadībā iepludinot „jaunas asinis”. Paralēli reorganizācijas procesam tika uzsākta disciplinārlieta pret IZM valsts sekretāru, valsts sekretāra vietnieci un

⁵ MK 28.08.2013. rīkojums Nr.400 „Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Smiltenes Valsts tehnikumam- profesionālajai vidusskolai”.

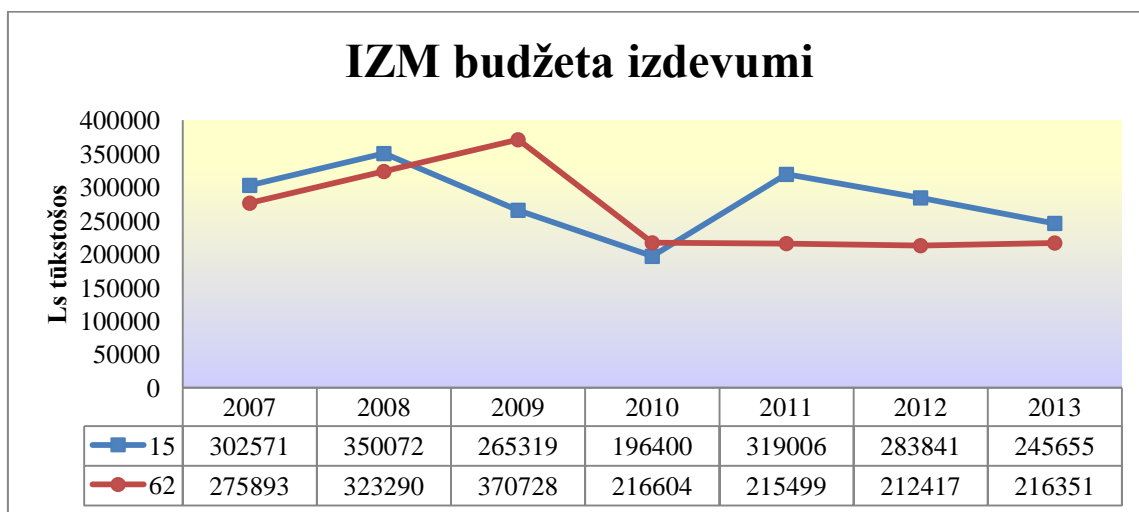
⁶ http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Ministrija/IZM_Publiskais_paskats_2011.pdf

Informācijas tehnoloģiju departamenta direktori. Pēc disciplinārlietas komisijas slēdziena tika pieņemts lēmums atbrīvot minētos ierēdņus no amata. Šis lēmums ir skaidrs signāls tam, ka neskaidri organizētas būtisku iepirkumu procedūras un projekti Izglītības un zinātnes ministrijā nav pieļaujami un turpmāk netiks akceptēti.”

Izglītības un zinātnes nozares finansējums

Saskaņā ar likuma par valsts budžetu kārtējam gadam:

- ✓ 3.pielikumu **15.resoru „Izglītības un zinātnes ministrija”** izpilda Izglītības un zinātnes ministrija;
- ✓ 21.pantu **62.resora „Mērķdotācijas pašvaldībām”** programmas 01.00.00 „Mērķdotācijas izglītības pasākumiem”, programmas 05.00.00 „Mērķdotācijas pašvaldībām — pašvaldību izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” un programmas 10.00.00 „Mērķdotācijas pašvaldībām — pašvaldību izglītības iestādēs bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” izpildītājs ir Izglītības un zinātnes ministrija, un tā nodrošina šo programmu finansēšanas plānu iesniegšanu Valsts kasē;
- ✓ 25.pantu budžeta izpildītāji normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sastāda un apstiprina valsts budžeta iestāžu, valsts budžeta programmu un apakšprogrammu, kā arī pasākumu tāmes. Budžeta izpildītāji piešķirto līdzekļu ietvaros nodrošina valsts budžeta līdzekļu efektīvu un racionālu izlietojumu atbilstoši tāmēs plānotajam, lai nodrošinātu attiecīgo valsts funkciju izpildi.

1.att. Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta izdevumi laika posmā no 2007.gada līdz 2013.gadam (tūkst.Ls).

Nemot vērā ministrijas valsts budžeta programmu un apakšprogrammu mainību laika posmā no 2007.gada līdz 2013.gadam, finansējuma izvērtējums tiek veikts par kopējiem ministrijas izdevumiem (resora finansējums), nesadalot tos pa budžeta programmām un apakšprogrammām.

15.resora „Izglītības un zinātnes ministrija” finansējuma dinamikā ir vērojami gan kāpumi, gan lejupslīdes. 2008.gadā salīdzinājumā ar 2007.gadu finansējums ir palielinājies par Ls 47 501 tūkst. jeb par 14%. Laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam finansējums ministrijai ir samazinājies par Ls 153 672 tūkst. jeb par 44%,

savukārt 2011.gadā salīdzinājumā ar 2010.gadu finansējums ministrijai ir palielinājies par Ls 122 606 tūkst. jeb par 38%. Laika posmā no 2011.gada līdz 2013.gadam finansējuma apmērs ministrijai ir samazinājies par Ls 73 351 tūkst. jeb par 23%.

62.resora „Mērķdotācijas pašvaldībām” finansējuma apmērs laika posmā no 2007.gada līdz 2013.gadam ir gan palielinājies, gan samazinājies. Laika posmā no 2007.gada līdz 2009.gadam finansējuma apmērs resoram (pedagogu darba samaksai) ir palielinājies par Ls 94 835 tūkst. jeb par 26%, savukārt 2010.gadā finansējuma apmērs ir strauji samazinājies par Ls 154 124 tūkst. jeb par 42%. Sākot no 2011.gada, līdz 2013.gadam finansējuma apmēra izmaiņas nav bijušas būtiskas, un 2013.gadā salīdzinājumā ar 2011.gadu finansējuma apmērs ir samazinājies par Ls 253 tūkst. jeb par 0,1%.

Valsts kontroles veiktās revīzijas Izglītības un zinātnes ministrijā, sniegtie ieteikumi un to rezultātā panāktie uzlabojumi

Valsts kontrole ir apkopojusi informāciju par laikā no 2008.gada līdz 2013.gadam Izglītības un zinātnes ministrijas atbildības jomā veikto finanšu un likumības revīziju ietvaros sniegto ieteikumu ieviešanas gaitu.

Minētajā laika posmā Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta Pirmais sektors Izglītības un zinātnes ministrijā ir pabeidzis:

- sešas finanšu revīzijas, sniedzot 189 ieteikumus, no kuriem ir ieviesti 137 jeb 72% ieteikumu, saistībā ar izmaiņām normatīvajos aktos vai veiktajām nākamo gadu finanšu pārskatu revīzijām 21 ieteikums zaudējis aktualitāti, 12 ieteikumu ieviešana uzsākta un trīs ieteikumu ieviešana nav uzsākta. 2014.gadā sniegto 16 ieteikumu ieviešana par 2013.gada finanšu pārskatu nav uzsākta;
- piecas likumības revīzijas, sniedzot 96 ieteikumus, no kuriem ir ieviesti 56 jeb 58% ieteikumu, 13 ieteikumu ieviešana ir uzsākta un diviem nav iestājies termiņš. Likumības revīzijā „Valsts līdzekļu izlietojuma likumība, lietderība un efektivitāte, nodrošinot pedagogu atlīdzību”, kas tika slēgta 2014.gadā, sniegto 25 ieteikumu ieviešana nav uzsākta.

Finanšu revīziju būtiskākie secinājumi un sniegtie ieteikumi

Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta Pirmais sektors veic ikgadējās finanšu revīzijas par Izglītības un zinātnes ministrijas konsolidēto finanšu gada pārskatu, kas ietver ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu gada pārskatus. Revīzijas gaitā Valsts kontrole veic pārbaudes procedūras par pārskata sagatavošanu un darījumu atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, kā arī izmantoto grāmatvedības principu izvērtējumu, kuru mērķis ir iegūt revīzijas pierādījumus attiecībā uz Izglītības un zinātnes ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā uzrādītajām summām un skaidrojumiem. Procedūras izvēlētas, pamatojoties uz profesionālu vērtējumu, tajā skaitā – izvērtējot krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību riskus finanšu pārskatā. Izvērtējot šādus riskus, novērtēta iekšējās kontroles sistēma, kas izveidota, lai nodrošinātu finanšu pārskata sagatavošanu un tajā ietvertās informācijas patiesu uzrādīšanu, un šāda novērtējuma mērķis ir izstrādāt apstākļiem atbilstīgas revīzijas procedūras, nevis sniegt atzinumu par iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti. Revīzijas gaitā novērtēta arī izmantoto grāmatvedības pamatprincipu atbilstība un vadības izstrādāto grāmatvedības aplēšu pamatotība, kā arī novērtēts vispārējais finanšu pārskata izklāsts.

Finanšu revīziju rezultātā par 2008.gada, 2010.gada un 2011.gada finanšu pārskatu tika sniegts atzinums ar iebildi par konstatētajām būtiskajām nepilnībām:

- ✓ 2008.gada un 2010.gada finanšu pārskatos netika gūta pārlicība par ministrijas bilances posteņi „Zeme, ēkas un būves” uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu pilnīgumu;
- ✓ 2008.gada finanšu pārskatā:
 - netika gūta pārlicība par Tirgus orientēto pētījumu projektiem, Fundamentālo vai lietišķo pētījumu projektiem un Valsts pētījumu programmām piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzību un piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstību piešķiruma mērķiem (Izdevumi – Maksa par zinātniskās pētniecības darbu izpildi);
 - netika gūta pārlicība par ministrijas atlīdzības aprēķina pareizību;

- ✓ 2010.gada finanšu pārskatā netika gūta pārliecība par vienas augstākās izglītības iestādes pārskatu, jo neatkarīgs zvērināts revidents līdz noteiktam laikam nebija sniedzis atzinumu par iestādes gada pārskatu;
- ✓ 2011.gadā netika sniegts atzinums par izdevumiem ministrijas pārskatā, jo nebija pieejami vienas reorganizētās iestādes grāmatvedības attaisnojuma dokumenti un elektroniskā grāmatvedības informācija.

Finanšu revīziju rezultātā par 2009.gada finanšu pārskatu tika sniegts atzinums bez iebildēm, tomēr tika vērsta ministrijas uzmanība uz atšķirībām ministrijas 2009.gada pārskatā un Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datus par nekustamā īpašuma objektu skaitu, bet revīzijās par 2012.gada un 2013.gada finanšu pārskatu tika sniegts atzinums bez iebildēm.

Finanšu revīziju rezultātā ministrijai tika sniegti ieteikumi, kurus ieviešot:

- tiku nodrošināts, ka ministrijas konsolidētais pārskats tiek sagatavots pēc vienotiem uzskaites principiem. Ministrija kā iestāde, kura veic finanšu pārskata konsolidāciju, veica pasākumus, lai veicinātu, ka padotības iestādes pilnveido iekšējos tiesību aktus atbilstoši ministrijas izstrādātajām kārtībām un nodrošina grāmatvedības uzskaiti atbilstoši likuma „Par grāmatvedību” prasībām;
- tiku pilnveidota iekšējā kontroles vide, nodrošinot, ka ministrijā un tās padotības iestādēs ilgtermiņa ieguldījumu, tajā skaitā zemes, ēku un būvju, uzskaitē tiek veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un pēc vienotiem principiem, kā arī tiku nodrošināta ministrijas uzskaites informācijas atbilstība Valsts zemes dienesta datiem (Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem) saistībā ar nekustamā īpašuma uzskaiti;
- tiks pilnveidota kontroles sistēma Tirgus orientēto pētījumu projektiem, Fundamentālo vai lietišķo pētījumu projektiem un Valsts pētījumu programmām piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzībā un piešķirtā finansējuma izlietojumā atbilstīgi piešķiruma mērķiem;
- tiku pilnveidota kontrole pār atlīdzības aprēķinu, nodrošinot savlaicīgu kļūdu novēršanu;
- tiku pilnveidota kontrole pār ieņēmumu no sniegtajiem maksas pakalpojumiem gūšanas procesu, it sevišķi mācību/studiju maksu, tajā skaitā nodrošinot, ka ieņēmumi tiek uzskaitīti atbilstoši normatīvo aktu prasībām un tiek atzīti periodā, kad tie ir radušies;
- tiku pilnveidota kontroles vide ieņēmumu un izdevumu klasificēšanai atbilstoši ekonomiskajām kategorijām;
- finanšu revīziju rezultātā būtiski uzlabotos grāmatvedības uzskaitē, kā arī tiku nodrošināta grāmatvedības uzskaitē elektroniskā veidā grāmatvedības datorprogrammā, jo līdz 2010.gadam dažas ministrijas padotības iestādes grāmatvedības uzskaiti veica manuāli (*MS Excel* vai tipogrāfiski izgatavotās veidlapās);
- tiku pilnveidota iekšējā kontroles vide, nodrošinot, ka ministrijā un tās padotības iestādēs krājumu uzskaitē tiek veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un pēc vienotiem principiem.

Lai gan Valsts kontroles revidenti, Izglītības un zinātnes ministrijas un tās padotības iestāžu grāmatvedību darbinieki ir orientēti uz sadarbības veicināšanu, kā rezultātā sešu gadu laikā ir veikti grāmatvedības kontroles vides uzlabojumi, **tomēr** ik gadu Valsts kontrole finanšu revīziju ziņojumā norāda uz vienām un tām pašām nepilnībām grāmatvedības kontroles vidē.

Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma likumība un efektivitāte

Valsts kontrole veic likumības un lietderības revīzijas, kas ietver pārbaudes par revidējamo vienību darījumu un darbības atbilstību normatīvajiem aktiem un plānotajiem rezultātiem. Likumības un lietderības revīziju mērķis ir iegūt atbilstošus, pietiekamus un ticamus revīzijas pierādījumus, lai varētu izteikt viedokli, vai valsts programmas un institūcijas darbojas ekonomiski, produktīvi un efektīvi, kā arī saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Augstākās izglītības sistēmas realizācija atbilstīgi izvirzītajiem mērķiem

Likumības revīzija „Augstākās izglītības sistēmas realizācija atbilstīgi izvirzītajiem mērķiem” tika veikta 2008.-2009.gadā par laika posmu no 01.01.2005. līdz 01.09.2008., un tās mērķis bija iegūt pārlicību, ka ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde augstākās izglītības jomā nodrošina normatīvajos aktos⁷ izvirzīto uzdevumu izpildi mērķu sasniegšanai augstākās izglītības sistēmas īstenošanā tā, lai sasniegtu augstākās izglītības attīstības politikas mērķus.

Valsts budžeta finansējums augstākajai izglītībai tiek plānots 15.resora „Izglītības un zinātnes ministrija” valsts budžeta programmas 03.00.00 „Augstākā izglītība” ietvaros, kuras izpildītāja ir IZM.

Laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam valsts budžeta programmas 03.00.00 „Augstākā izglītība”:

- apakšprogrammu skaits ir samazinājies no septiņām uz četrām, kā arī mainījusies apakšprogrammu struktūra (skatīt 1.tabulu);

1.tabula

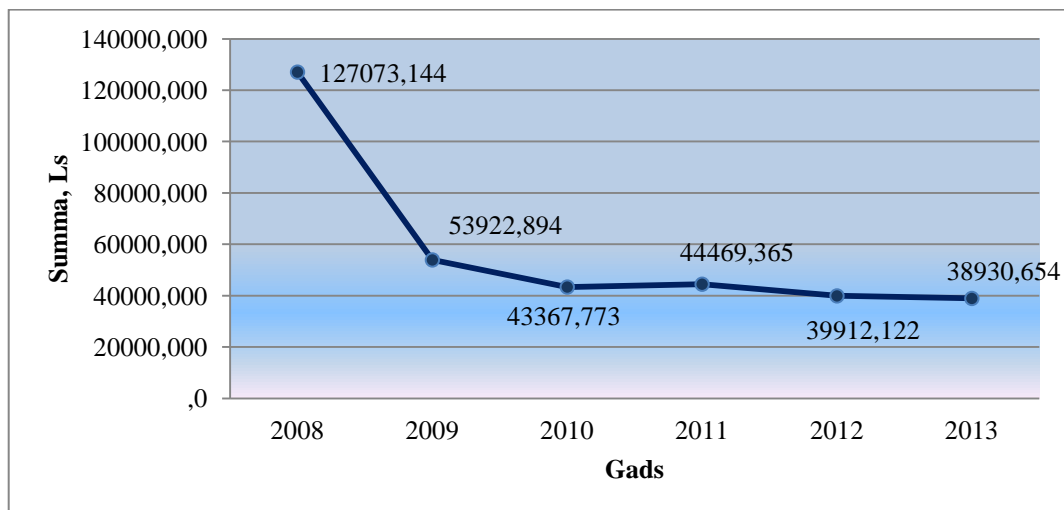
Valsts budžeta programmas 03.00.00 „Augstākā izglītība” apakšprogrammas 2008.gadā un 2013.gadā

Apakšprogrammas 2008.gadā		Apakšprogrammas 2013.gadā	
03.01.00	Augstskolas un pasākumi	03.01.00	Augstskolas
03.02.00	Dotācija Rīgas Ekonomikas augstskolai		
03.03.00	Zinātniskās darbības attīstība un infrastruktūras nodrošināšana augstskolās un koledžās		
03.04.00	Studējošo un studiju kreditēšana	03.04.00	Studējošo un studiju kreditēšana
03.07.00	Studiju fonds		

⁷ Izglītības likuma 15.pants, MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 5., 6.punkts.

Apakšprogrammas 2008.gadā			Apakšprogrammas 2013.gadā	
03.09.00	Dotācija Rīgas Juridiskajai augstskolai			
03.11.00	Koledžas	03.11.00	Koledžas	
		03.13.00	Studiju virzienu akreditācija	

- finansējuma apmērs ir samazinājies par Ls 88 142 490 jeb par 70% (skatīt 2.att.).

2.att. Valsts budžeta programmas 03.00.00 „Augstākā izglītība” valsts budžeta finansējums laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam⁸.

Revīzija tika veikta ministrijā, kā arī tika izvērtēta augstākās izglītības īstenošanā iesaistīto institūciju (Izglītības kvalitātes valsts dienests (izveidots ar 01.07.2009., pārveidojot Izglītības valsts inspekciju), Studiju un zinātnes administrācija (līdz 01.07.2009. Studiju fonds), nodibinājuma „Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs” (turpmāk – *AIKNC*), nodibinājuma „Akadēmiskās izglītības centrs” (turpmāk – *AIC*), Augstākās izglītības padome (turpmāk – *AIP*), LU, RTU, Daugavpils Universitāte, Ventpils Augstskola) darbība laika posmā no 01.01.2005. līdz 01.09.2008.

Revīzijas laikā tika vērtētas šādas augstākās izglītības sistēmu raksturojošās tēmas: politikas plānošanas dokumentos sasniedzamie rezultāti augstākās izglītības jomā, augstākās izglītības studiju satura un kvalitātes nodrošināšana un finansējuma, tajā skaitā pašu ieņēmumu augstākai izglītībai caurskatāmība un atbilstība normatīvo aktu prasībām.

Valsts kontroles likumības revīzijā tika secināts:

- lai gan Izglītības attīstības pamatnostādnes⁹ noteica izglītības sistēmas attīstības mērķus no 2007.gada līdz 2013.gadam, rīcības virzienus to īstenošanai, kā arī darbības rezultātus, politikas rezultātus un to sasniegšanas rādītājus, jau 2007.gadā un 2008.gadā netika sasniegti būtiski rādītāji, kas liecināja par to, ka var netikt

⁸ Likumu „Par valsts budžetu 2008.gadam” - „Par valsts budžetu 2013.gadam” 4.pielikums.

⁹ „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013.gadam”, informatīvā daļa (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742).

sasniegts izglītības attīstības pamatnostādnes noteiktais mērķis – nodrošināt tautsaimniecības attīstības vajadzībām atbilstošu izglītības piedāvājumu¹⁰;

- ministrija tikai daļēji ir nodrošinājusi ministrijas izstrādātajos politikas dokumentos¹¹ noteikto uzdevumu un rezultātīvo rādītāju sasniegšanu – nav sagatavoti priekšlikumi ekonomiskās veicināšanas sistēmas ieviešanai uzņēmumiem, kas sniegtu atbalstu izglītībai un nodrošinātu prakses vietas izglītojamajiem profesionālās vidējās un augstākās izglītības programmās un nav sagatavoti priekšlikumi finansiālā atbalsta sistēmas ieviešanai;
- ministrija, pārkāpjot normatīvajā aktā¹² noteiktās normas un principus un ņemot vērā to, ka augstāko izglītību reglamentējošajos normatīvajos aktos¹³ nebija noteikta *AIKNC* kompetence valsts pārvaldes uzdevumu veikšanā, funkcijas un loma studiju programmu akreditācijas procesā un padotība, kā arī nebija noslēgts deleģējuma vai pilnvarojuma līgums ar *AIKNC*, bija pilnvarojusi *AIKNC* veikt ministrijai ārējos normatīvajos aktos noteiktos valsts pārvaldes uzdevumus – augstākās izglītības iestāžu un augstākās izglītības programmu akreditāciju;
- ministrijai kā dibinātajai, iesaistoties nodibinājumos un to darbībā, *AIC* un *AIKNC* darbībā, nebija ievērots normatīvajā aktā¹⁴ noteiktais, ka publiskā persona privāto tiesību jomā darbojas tikai likumā noteiktajos gadījumos, valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām, tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros un valsts pārvalde savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim;
- normatīvajos aktos nebija noteikta atbildīgā institūcija par augstākās izglītības iestāžu un studiju programmu akreditācijas laikā sniegto ieteikumu ieviešanas uzraudzību, kā arī normatīvais akts, kas reglamentē augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditāciju, nenoteica:
 - metodiku, saskaņā ar kuru eksperts veic darbības vizītes laikā augstskolā, kas rada risku, ka ekspertiem nav vienotas pieejas akreditācijas procesa veikšanai;
 - studiju programmu vērtēšanas kritēriju detalizētu aprakstu, nav skaidrots, kā tiek gūta pārlicība par minētā kritērija izpildi vai neizpildi, pastāv risks, ka nav vienota un caurskatāma pieeja akreditācijas kritēriju izvērtēšanā;
 - ka, akreditējot augstākās izglītības profesionālās studiju programmas, tiek novērtēta prakses organizācija, kas rada risku, ka akreditētās augstākās izglītības profesionālās studiju programmas nenodrošina studējošo sagatavotību atbilstoši darba tirgus prasībām;
- normatīvajos aktos nav noteikta profesijas standartu ekspertīzes kārtība, kā arī laika periods, pēc kāda būtu aktualizējami esošie profesiju standarti, kā rezultātā pastāv risks par izstrādāto profesijas standartu neatbilstību darba tirgus un darba devēju

¹⁰ „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013.gadam” informatīvā daļa (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742).

¹¹ „Izglītības attīstības koncepcija 2002.–2005.gadam” (apstiprināta ar MK 17.07.2002. rīkojumu Nr.383), „Augstākās izglītības finansēšanas sistēmas attīstības plāns 2004.–2005.gadam” (apstiprināts ar MK 23.12.2003. rīkojumu Nr.802), „Izglītības un zinātnes ministrijas darbības stratēģija 2007.-2009.gadam” (apstiprināta ar MK 12.07.2007. rīkojumu Nr.433), „Augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības vadlīnijas 2002. – 2010.gadam” (apstiprinātas ar IZM 12.03.2002. rīkojuma Nr.125).

¹² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta pirmā un otrā daļa; 41.panta pirmā daļa, 43.panta pirmā, otrā un trešā daļa, 48.panta trešā daļa, 49.panta pirmā daļa.

¹³ Augstskolu likums, MK 07.10.2006. noteikumi Nr.82 „Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācijas kārtība”.

¹⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta pirmā daļa.

prasībām darbaspēka kvalifikācijai, kā rezultātā netiks sasniegts Izglītības attīstības pamatnostādnes¹⁵ noteiktais mērķis – nodrošināt tautsaimniecības attīstības vajadzībām atbilstošu izglītības piedāvājumu;

- tā kā ministrija nebija izstrādājusi ārējos normatīvos aktus, kas noteiktu pamatprasības prakses organizācijā augstākās izglītības iestādēs, augstākās izglītības iestādēm bija atšķirīga pieeja prakses vadītāju pienākumu noteikšanai, prakses vadītāju darba samaksai gan no augstākās izglītības iestādes puses, gan no prakses vietas un prakses uzraudzības pasākumiem, kā rezultātā pastāvēja risks, ka, nepiemērojot vienotas pamatprasības prakses organizācijā, netiktu nodrošināta darba tirgum atbilstoša augstākās izglītības kvalitāte un netiktu sasniegts Izglītības attīstības pamatnostādnes¹⁶ noteiktais mērķis – nodrošināt tautsaimniecības attīstības vajadzībām atbilstošu izglītības piedāvājumu;
- lai gan Izglītības likums¹⁷ nosaka, ja izglītības iestāde īsteno vairākas izglītības programmas, finanšu līdzekļi tiek plānoti katrai izglītības programmai atbilstoši tās īstenošanas izmaksām, tomēr ministrija nav nodrošinājusi, ka augstākās izglītības iestādes saņem finansējumu studiju programmu īstenošanai atbilstoši faktiskajām izmaksām, jo augstākās izglītības iestādes nav veikušas izmaksu uzskaiti pa programmām. Ministrija veic studiju finansējuma aprēķinu, pamatojoties uz Rīgas Tehniskās universitātes 1996.gada zinātniski pētniecisko darbu „Augstākās izglītības finansējuma aprēķina metodika” un normatīvajā aktā¹⁸ noteiktajiem rādītājiem. Pastāv risks, ka augstākās izglītības iestādes nesaņem studiju programmu īstenošanai nepieciešamo finansējumu atbilstoši faktiskajai situācijai;
- augstākās izglītības iestādēs netika nodrošināta izdevumu uzskaitē, ņemot vērā dažādos finansējuma avotus. Pastāvēja risks, ka augstākās izglītības iestāžu pašu ieņēmumi netika izlietoti atbilstoši normatīvajā aktā¹⁹ noteiktajiem mērķiem – izglītības iestādes attīstībai, mācību līdzekļu iegādei, iestādes aprīkojuma iegādei un pedagogu un izglītojamo materiālajai stimulēšanai, jo augstākās izglītības iestādes nebija nodrošinājušas ieņēmumu no studiju maksas iekasēšanu speciālā budžeta kontā²⁰, kā arī IZM nebija noteikusi vienotu ieņēmumu un izdevumu uzskaites kārtību;
- ministrija nebija nodrošinājusi caurskatāmu darba samaksas un piemaksu noteikšanas sistēmu un pietiekamu kontroles vidi revīzijas apjomā iekļautajās augstākās izglītības iestādēs, kā arī akadēmiskā personāla darba laika uzskaites sistēmu un noslodzi, jo:
 - vidējā darba samaksa augstākās izglītības iestādēs viena amata ietvaros atšķīrās pat par 52%;
 - piemaksa par papildu darbu veikšanu pārsniedza darbiniekam noteikto darba samaksu vairāk nekā par 50%;
 - augstākās izglītības iestādes piemēroja dažādas darba laika uzskaites metodikas, piemēram, 40 darba nedēļas stundas tika proporcionāli sadalītas pa visiem

¹⁵ „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013.gadam” informatīvā daļa (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742).

¹⁶ „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013.gadam” informatīvā daļa (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742).

¹⁷ Izglītības likuma 60.panta ceturtā daļa.

¹⁸ MK 12.12.2006. noteikumi Nr.994 „Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem”.

¹⁹ Izglītības likuma 60.panta septītā daļa.

²⁰ Izglītības likuma 59.panta ceturtā daļa, 60.panta septītā daļa, Augstskolu likuma 52.panta otrā daļa.

darbinieka ieņemamajiem amatiem vai neuzskaitīja vispār akadēmiskā personāla faktiski nostrādāto darba laiku;

- augstākās izglītības iestādēs akadēmiskā personāla slodzēs iekļāva atšķirīgus pedagoģu veicamos pienākumus un uzdevumus;
- ministrijas uzdevuma – organizēt un koordinēt studiju kreditēšanu un studējošo kreditēšanu²¹ - izpildē konstatētas nepilnības, jo:
 - ministrijas izstrādātajā normatīvajā aktā²² noteiktā prasība galvniekiem, kas paredz, ka galvnieks nevar būt fiziska persona, kas atmaksā agrāk no valsts budžeta līdzekļiem vai no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu saņemtos kredītus, samazina iespējamo galvnieku loku, kas savukārt tieši ietekmē potenciālo studentu skaitu;
 - Studiju fondam (no 01.07.2009. – Studiju un zinātnes administrācija) nebija izstrādāta kārtība, kādā tas veic līdz 2001.gadam izsniegto kredītu piedziņu, kas rada risku, ka kredītu parāda atgūšanas procesā netiks veiktas darbības, kas sekmētu kredītu piedziņu.

Valsts kontrole konstatēto trūkumu novēršanai ministrijai sniedza 18 ieteikumus, kas vērsti uz kontroles sistēmas pilnveidošanu, nodrošinot augstākās izglītības sistēmas realizāciju atbilstīgi normatīvajiem aktiem un izvirzītajiem mērķiem. Līdz 2014.gada aprīlim bija ieviesti 15 revīzijā sniegtie ieteikumi.

Ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus:

- lai nodrošinātu augstākās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditāciju²³, ievērojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma normas un principus, ministrija izdarījusi grozījumus Izglītības likumā, paredzot tiesības slēgt deleģēšanas līgumus, kas spēkā stājās 26.03.2010., bet ministrija un AIKNC 06.10.2010. noslēdza deleģēšanas līgumu Nr.1-27/202 par augstākās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditāciju;
- saskaņā ar LR Uzņēmumu reģistra 05.08.2009. lēmumu Nr.6-24/102128/1 ir reģistrētas izmaiņas AIKNC statūtos – nodibinājuma padomes sastāvā nav ministrijas, kā arī no amatpersonu sastāva atbrīvots ministrijas pārstāvis un ar 24.11.2009. lēmumu Nr.6-24/132465/1 ir reģistrētas izmaiņas AIC statūtos, tādējādi nodrošinot ministrijas kā AIKNC un AIC dibinātāja statusa atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma prasībām, vienlaikus MK 16.09.2003. noteikumos Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 22.12.2009. ir izdarīti grozījumi, svītrojot AIKNC un AIC;
- izstrādāts jauns normatīvais akts – MK 25.09.2012 noteikumi Nr.668 „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”, kurā:
 - noteikta atbildīgā institūcija par augstākās izglītības iestāžu un studiju programmu akreditācijas laikā sniegto ieteikumu uzraudzību;
 - noteikti novērtēšanas komisijas novērotāju izvēles un darbības principi, kā arī detalizēti aprakstīti studiju programmu vērtēšanas kritēriji;

²¹ MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 5.punkts.

²² MK 29.05.2001. noteikumu Nr.220 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu” 13. – 16.punkts.

²³ Izglītības likuma 15.panta 5.punkts, MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 5.4.apakšpunkts, MK 16.10.2001. noteikumu Nr.442 „Augstākās izglītības iestāžu un studiju programmu akreditācijas noteikumi” 4.punkts (zaudēja spēku 07.10.2006.), MK 03.10.2006. noteikumi Nr.821 „Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācija kārtība”.

- noteikts, ka, akreditējot augstākās izglītības studiju programmu, tiek novērtēta prakses organizācija;
- ministrija apzinājusi, vai augstākās izglītības iestādes ir noteikušas studiju maksas noteikšanas principus un aprēķināšanas kārtību, tajā skaitā studiju maksas paaugstināšanai, un norāda, ka lielākā daļa augstskolu studiju maksas noteikšanas principus ir izstrādājusi, pamatojoties uz MK 12.12.2006. noteikumu Nr.994 „Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem” II pielikumā „Studiju vietas bāzes izmaksu un sociālā nodrošinājuma izmaksu aprēķinu metodika” noteiktajiem principiem. Dažas augstskolas studiju maksu ir noteikušas pašas saskaņā ar MK noteikumu prasībām, ņemot vērā attiecīgās specialitātes piedāvājumu un pieprasījumu;
- 2010.gadā tika pieņemti MK 17.08.2010. noteikumi Nr.776 „Mēneša pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtība” un MK 17.08.2010. noteikumi Nr.777 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība” (no 01.11.2013. spēkā MK 15.10.2013. noteikumi Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”), kas nosaka vienotu pašu ieņēmumu un izdevumu uzskaites kārtību un attiecas arī uz valsts budžeta daļēji finansētajām atvasinātajām publiskajām personām;
- izdarot grozījumus Zinātniskās darbības likumā, tika noteikti vienoti valsts zinātniskā institūta, valsts augstskolas vai valsts augstskolas zinātniskā institūta zinātnisko darbinieku atlīdzības principi:
 - atlīdzību veido – atlīdzība, kura darbiniekam tiek piešķirta un aprēķināta saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu un normatīvajiem aktiem par bāzes finansējuma piešķiršanas kārtību, un atlīdzība, kura saskaņā ar šo likumu tiek maksāta no valsts vai valsts augstskolas zinātniskā institūta noslēgto līgumu īstenošanā iegūtajiem finanšu līdzekļiem un kuras apmēru nosaka atbilstoši zinātniskā institūta iekšējai darba samaksas politikai, kā arī pamatojoties uz zinātniskā institūta noslēgtajiem līgumiem;
 - no valsts budžeta, Eiropas Savienības un ārvalstu finanšu atbalsta līdzekļiem finansēto pētījumu projektu īstenošanai izmantotā laika un paveiktā darba uzskaites sistēmu nosaka MK. Pamatojoties uz šo punktu, tika izstrādāti un pieņemti MK 30.11.2010. noteikumi Nr.1085, „Noteikumi par izmantotā laika un paveiktā darba uzskaites sistēmu no valsts budžeta, Eiropas Savienības un ārvalstu finanšu atbalsta līdzekļiem finansētu pētījumu projektu īstenošanai”, kas stājās spēkā 01.01.2011;
- ministrija, lai paplašinātu iespējamo studiju kredīta un studējošā kredīta galvnieku loku, izdarījusi grozījumus MK 29.05.2001. noteikumu Nr.220 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu” 15.¹punktā, nosakot, ka persona, kura pati saņem vai atmaksā no valsts budžeta līdzekļiem vai no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu saņemtu kredītu vai citus kredītus, var galvot par studējošo, ja attiecīgās personas ikmēneša kopējie maksājumi kredītaistību dzēšanai nepārsniedz 40 procentus no kopējiem ikmēneša ienākumiem;
- Studiju un zinātnes administrācija izstrādājusi un ar ministriju saskaņojusi Studiju un zinātnes administrācijas 03.08.2009. kārtību Nr.1-07/12 „Studiju kredītu piedziņas kārtība”;

- Studiju un zinātnes administrācija (līdz 01.07.2009. – Studiju fonds) datu ievadišanai Studiju un studējošo kreditēšanas informācijas sistēmā izmanto *AIKNC* oficiāli iesniegto informāciju, kā arī ministrijas ikgadējo publicēto informāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”, tādējādi nodrošinot, ka Studiju un studējošo kreditēšanas informācijas sistēmā tiek iekļauta ticama informācija par studiju programmu akreditāciju.

Trīs ieteikumu ieviešana vēl turpinās:

- ministrijai jāizvērtē nepieciešamība ierosināt Labklājības ministrijai pilnveidot normatīvos aktus profesiju standartu izstrādes jomā, nosakot, kādos gadījumos aktualizējams profesijas standarts, lai nodrošinātu spēkā esošo profesiju standartu atbilstību darba tirgus prasībām (ieteikuma ieviešanas termiņš - 31.12.2013.);
- ministrijai jānodrošina caurskatāms augstākās izglītības sistēmas budžeta plānošanas un izlietojuma process, ieviešot kontroles procedūras, nodrošinot, ka valsts budžeta asignējumi augstākās izglītības iestāžu darbībai tiktu plānoti saskaņā ar to iesniegtajiem budžeta pieprasījumiem katrai studiju programmai²⁴, kā arī, gadskārtējā valsts budžeta ietvaros izvērtējot pieejamos finanšu resursus, jāveic atbilstošas darbības, lai nodrošinātu pāreju no minimālajām studiju izmaksu koeficienta vērtībām uz optimālajām vērtībām, katru gadu palielinot studiju izmaksu koeficienta vērtību par vienu desmito daļu²⁵ (ieteikuma ieviešanas termiņš - 31.12.2012.);
- ministrijai jāizvērtē Latvijas Universitātes rīcība saistībā ar veiktajām iemaksām pensiju fondā izveidotajos Dalībnieku individuālajos kontos, kā arī jāizvērtē augstākās izglītības iestāžu rīcība ar budžeta līdzekļiem (ieteikuma ieviešanas termiņš - 31.12.2011.).

Ieviešot Valsts kontroles ieteikumus un novēršot revīzijā konstatētās nepilnības, tika pilnveidota kontroles sistēma:

- augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijā;
- studiju maksas noteikšanas principu un aprēķināšanas kārtībā;
- studiju kredītu piedziņā.

Sociālās korekcijas izglītības realizācija atbilstoši noteiktajiem mērķiem

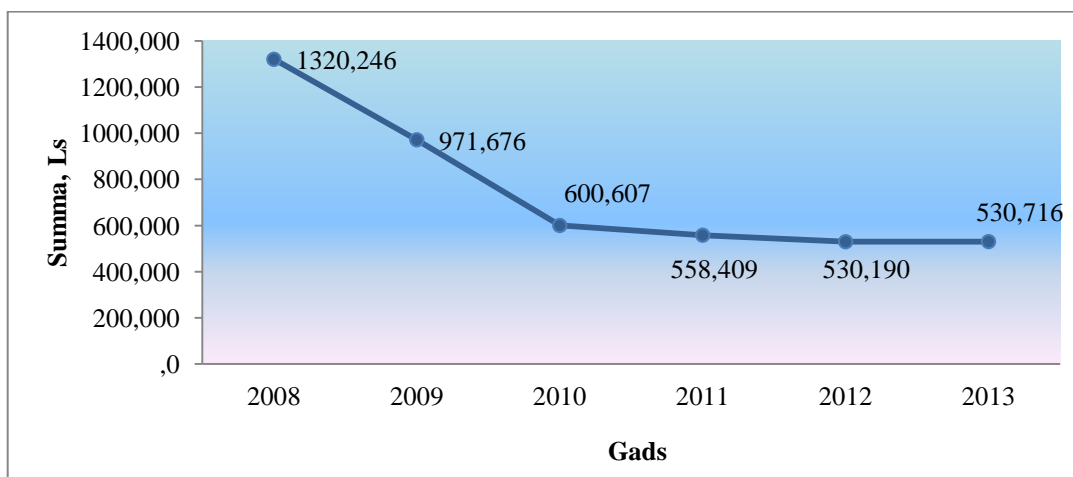
Likumības revīzija „Sociālās korekcijas izglītības realizācija atbilstoši noteiktajiem mērķiem” tika veikta 2008.-2009.gadā par laika posmu no 01.01.2005. līdz 01.09.2008., un tās mērķis bija gūt pārliecību, ka ministrija kā atbildīgā par izglītības valsts politikas plānošanu un īstenošanu nodrošina sociālās korekcijas izglītības sistēmas darbību

²⁴ Izglītības likuma 60.panta ceturtā daļa.

²⁵ MK 12.12.2006. noteikumu Nr.994 „Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem” 27.punkts.

atbilstoši likuma „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem”²⁶ izvirzītajiem mērķiem un atbilstoši sociālās korekcijas izglītības iestādes „Naukšēni” (turpmāk – SKII „Naukšēni”) un sociālās korekcijas izglītības iestādes „Strautiņi” (turpmāk – SKII „Strautiņi”) nolikumos²⁷ izvirzītajiem mērķiem.

SKII darbība tiek finansēta no 15.resora „Izglītības un zinātnes ministrija” valsts budžeta programmas 01.00.00 „Vispārējā izglītība” apakšprogrammas 01.03.00 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes”. Laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam valsts budžeta apakšprogrammas 01.03.00 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes” finansējuma apmērs ir samazinājies par Ls 789 530 jeb par 60%. Kā viens no finansējuma samazināšanas iemesliem apakšprogrammai ir SKII „Strautiņi” likvidācija no 16.11.2009.²⁸ (skatīt 3.att.).

3.att. Valsts budžeta programmas 01.03.00 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes” valsts budžeta finansējums laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam²⁹.

Revīzija tika veikta ministrijā, kā arī tika izvērtēta sociālās korekcijas izglītības īstenošanā iesaistīto institūciju (Vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts aģentūra (no 01.07.2009. - Izglītības kvalitātes valsts dienests), SKII „Naukšēni”, SKII „Strautiņi”) darbība laika posmā no 01.01.2005. līdz 01.09.2008.

Revīzijas laikā tika vērtētas šādas sociālās korekcijas izglītības sistēmas galvenās jomas: sociālās korekcijas izglītības politikas organizācija, ministrijas sadarbība ar pašvaldībām, sociālās korekcijas izglītības saturs, audzēkņu uzņemšana, uzturēšanās un reintegrācijas īstenošana SKII, sociālās korekcijas izglītības īstenošanas kvalitāte, sociālās korekcijas izglītības sistēmas finansējuma piešķiršana un izlietojums, SKII personāla pārvaldība un SKII publiskie iepirkumi.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un visaptverošu informāciju, revīzijas laikā tika analizēta sociālās korekcijas izglītības īstenošanā iesaistīto pušu sagatavotā informācija – Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Juridiskās nodaļas veiktās SKII „Strautiņi” bērnu personas lietu pārbaudes materiālu analīze un apkopotā informācija par ievietoto bērnu nodarījumiem, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas inspektoru dienesta

²⁶ Likuma „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” 1.panta otrā daļa.

²⁷ SKII „Naukšēni” nolikuma (apstiprināts ar IZM 30.09.2004. rīkojumu Nr.584) 6.punkts, SKII „Strautiņi” nolikuma (apstiprināts ar IZM 30.09.2004. rīkojumu Nr.583) 6.punkts.

²⁸ MK 16.10.2009. rīkojums Nr.700 „Par sociālās korekcijas izglītības iestādes „Strautiņi” likvidāciju”.

²⁹ Likumu „Par valsts budžetu 2008.gadam” līdz- „Par valsts budžetu 2013.gadam” 4.pielikums.

ziņojumi un Ieslodzījuma vietu pārvaldes apkopotā informācija par bērniem, kuri ievietoti brīvības atņemšanas vietās no SKII.

Valsts kontroles likumības revīzijā secināts:

- ministrija kā sociālās korekcijas izglītības politikas izstrādātāja un īstenošanas koordinatore savās padotībā esošajās SKII nav nodrošinājusi tādu sociālās korekcijas izglītības procesu, kas veicinātu sabiedrības interesēm atbilstošas vērtību orientācijas veidošanos un nostiprināšanos bērņā, bērna orientāciju un atturēšanos no pretlikumīgām darbībām, kā arī bērna ar sociālās uzvedības novirzēm reintegrāciju sabiedrībā;

Sociālās korekcijas izglītības politikas organizācija

- lai gan finansējums uz vienu audzēkni ministrijas padotībā esošajās SKII 2007.gadā bija vidēji Ls 27 094 (SKII „Naukšēni”) un Ls 14 497 (SKII „Strautiņi”), sociālās korekcijas izglītības sistēmai noteiktie rezultatīvie rādītāji³⁰ vairāk raksturo nevis sociālās korekcijas izglītības rezultātu, bet iestāžu administratīvo darbību. Normatīvajā aktā³¹ norādītajam politikas rezultātam – samazinās sociālā atstumtība, uzlabojot pedagoģiskā un sociālās korekcijas procesa efektivitāti bērņiem ar sociālās uzvedības novirzēm nav noteikti rezultatīvie rādītāji, kas ļautu novērtēt sociālās korekcijas izglītības politikas ieviešanas gaitu un piešķirto budžeta līdzekļu izlietošanas efektivitāti;
- ministrijas darbības stratēģijā 2007.–2009.gadam³² nav ietverts Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2007.–2013.gadam³³ noteiktais uzdevums – īstenot pedagoģiskās korekcijas pasākumus jauniešiem no sociālā riska grupām, tai skaitā internātskolās. Pastāv risks, ka Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2007.–2013.gadam³⁴ noteiktais uzdevums līdz 2009.gadam netiks īstenots, kā rezultātā netiks sasniegts šajā politikas plānošanas dokumentā noteiktais pamatmērķis – nodrošināt katram iedzīvotājam iespēju iegūt kvalitatīvu izglītību mūža garumā atbilstoši individuālām interesēm, spējām un valsts ekonomiskās attīstības vajadzībām;

Ministrijas sadarbība ar pašvaldībām

- normatīvais akts³⁵ nosaka, ka pašvaldībām ir būtiska loma sociālās korekcijas procesa organizācijā, tomēr revidenti neieguva apliecinājumu tam, ka ministrija sadarbojas ar pašvaldībām šī procesa nodrošināšanā;
- ministrija nav nodrošinājusi atgriezeniskās saiknes izveidi starp SKII un pašvaldību, lai gūtu pārliedību par to, ka riska grupā esošajiem bērņiem tiek nodrošināta tālāka uzraudzība un atbilstošs sociālās korekcijas darbs, kā to paredz normatīvais akts³⁶;

³⁰ MK 26.04.2005. noteikumi Nr.287 „Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvie rādītāji 2005.gadam” (zaudējis spēku no 01.01.2006.), MK 25.04.2006. noteikumi Nr.314 „Noteikumi par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvie rādītāji 2006. gadam” (zaudējis spēku no 01.01.2007.), MK 17.04.2007. noteikumi Nr.258 „Noteikumi par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvajiem rādītājiem 2007.gadam”.

³¹ MK 17.04.2007. noteikumi Nr.258 „Noteikumi par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvajiem rādītājiem 2007.gadam”.

³² IZM darbības stratēģija 2007. - 2009.gadam (apstiprināta ar MK 12.07.2007. rīkojumu Nr.433).

³³ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007. - 2013.gadam (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742).

³⁴ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007. - 2013. gadam (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742).

³⁵ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.panta pirmā un otrā daļa.

³⁶ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.panta pirmā un otrā daļa.

Sociālās korekcijas izglītības sistēmas finansējuma piešķiršana un izlietojums

- Sociālās korekcijas izglītības sistēmas budžeta plānošanas process nav caurskatāms, jo:
 - ministrijas izstrādātā budžeta plānošanas un izpildes nodrošināšanas kārtība³⁷ nenoteica sociālās korekcijas izglītības sistēmas darbības nodrošināšanai nepieciešamā finansējuma aprēķinu kārtību. Laika posmā no 2005.gada līdz 2007.gadam valsts budžeta apakšprogrammai 01.03.00 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes” noteiktais rezultatīvais rādītājs – vidējais audzēkņu skaits gadā netika sasniegts, bet ir samazinājies par 40%, sociālās korekcijas izglītības iestādēm piešķirtais finansējums šajā laikā ir pieaudzis par 52% un izlietots pilnā apmērā, kas liecina par sociālās korekcijas izglītības sistēmas budžeta plānošanas neefektivitāti, jo normatīvie akti³⁸ noteica, ka rezultatīvie rādītāji paredz veicamā darba apjomu un raksturo valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitāti un mērķtiecīgumu;
 - saskaņā ar Izglītības likumu³⁹, ja izglītības iestāde īsteno vairākas izglītības programmas, finanšu līdzekļi tiek plānoti katrai izglītības programmai atbilstoši tās īstenošanas izmaksām, tomēr ministrijā nav aktuālas informācijas par konkrētas sociālās korekcijas izglītības programmas īstenošanas izmaksām atbilstoši patiesajai situācijai, līdz ar to sociālās korekcijas izglītības sistēmas budžets kopumā netiek plānots atbilstoši sociālās korekcijas izglītības programmu īstenošanas izmaksām;
- ministrija nav izpildījusi ministrijas nolikumā⁴⁰ noteikto – nodrošināt ministrijai iedalīto valsts budžeta līdzekļu izmantošanu paredzētajiem mērķiem -, jo revīzijā konstatētas neatbilstības sociālās korekcijas izglītības iestāžu finansējuma iekasēšanā un izlietojumā:
 - lai gan normatīvais akts⁴¹ nosaka, ka MK izdod noteikumus par valsts tiešās pārvaldes iestāžu sniegto maksas pakalpojumu cenrāžu apstiprināšanu, SKII normatīvajos aktos⁴² noteikušas, ka tās sniedz ēdināšanas pakalpojumus šo iestāžu darbiniekiem. Papildus šiem pakalpojumiem SKII „Strautiņi” sniedz iestādes nolikumā neparedzētus maksas pakalpojumus – transporta pārvadājumu pakalpojumus iestādes darbiniekiem. Līdz ar to ministrija nav izpildījusi ministrijas nolikuma⁴³ prasību, kas nosaka, ka ministrija izstrādā nozari reglamentējošo tiesību aktu projektus;
 - revidenti neguva pārlicību, ka SKII „Strautiņi” piešķirtie valsts budžeta līdzekļi degvielas iegādei tiek izmantoti lietderīgi. Revīzijā konstatētais liecina, ka valsts budžeta līdzekļi izlietoti darbinieku ēdināšanai un iekārtu iegādei, kuras

³⁷ IZM 19.02.2007. kārtība Nr.7 „Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta plānošanas un izpildes nodrošināšanas kārtība”.

³⁸ MK 26.04.2005. noteikumu Nr.287 „Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvie rādītāji 2005.gadam” (zaudējis spēku no 01.01.2006.) 2.punkts, MK 25.04.2006. noteikumu Nr.314 „Noteikumi par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvie rādītāji 2006.gadam” (zaudējis spēku no 01.01.2007.) 2.punkts, MK 17.04.2007. noteikumu Nr.258 „Noteikumi par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvajiem rādītājiem 2007. gadam” 2.punkts.

³⁹ Izglītības likuma 60.panta ceturtā daļa.

⁴⁰ MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums”5.21.apakšpunkts.

⁴¹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 5.panta devītā daļa.

⁴² SKII „Naukšēni” nolikuma (apstiprināts ar IZM 30.09.2004. rīkojumu Nr.584) 52.punkts, SKII „Strautiņi” nolikuma (apstiprināts ar IZM 30.09.2004. rīkojumu Nr.583) 59.punkts.

⁴³ MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums”5.21.apakšpunkts.

paredzētas mācību (galdniecības) procesa nodrošināšanai, bet nav uzstādītas un netiek izmantotas, kā arī skolēnu ēdināšanai nepieciešamo izmaksu aprēķins norāda, ka vienam audzēknim dienā jāsaņem tādas uzturvielas kā 500 gramu tējas un 300–500 gramu kafijas. Iestādes rīcībā esošo un patapināto autotransportu izmanto visi iestādes darbinieki, lai nokļūtu uz darbu un no darba mājup;

Sociālās korekcijas izglītības iestāžu personāla pārvaldība

- ministrija nebija nodrošinājusi vienlīdzīgu personāla plānošanas, darba samaksas un piemaksu noteikšanas sistēmu starp savā padotībā esošajām SKII, kā arī revīzijā konstatēti vairāki normatīvo aktu pārkāpumi atalgojuma sistēmā SKII:
 - ministrija nav izstrādājusi normatīvo aktu, kas noteiktu SKII darbības nodrošināšanai nepieciešamā vispārējā un administratīvā personāla amatu un slodžu skaitu, kā rezultātā SKII „Strautiņi” vidēji uz vienu audzēkni mēnesī tika nodrošinātas saimnieciskā personāla 1,7 slodzes, bet SKII „Naukšēni” – 1,3 slodzes. Pastāvēja risks, ka SKII „Strautiņi” saimnieciskajam personālam noteiktais slodžu skaits neatbilst patiesajām iestādes vajadzībām;
 - SKII „Strautiņi” darbiniekiem, izņemot pedagogus, bez Darba aizsardzības likumā⁴⁴ noteiktā darba vides riska novērtējuma ir noteikta 35 stundu darba nedēļa, kas atbilstoši darba likumam⁴⁵ paredzēta darbiniekiem, kuri pakļauti īpašam riskam;
 - pedagogu darba samaksas noteikumos⁴⁶ paredzētās piemaksas par darbu īpašos apstākļos 30% apmērā SKII „Strautiņi” tika noteiktas katram viena darbinieka ieņemamajam pedagoģiskajam amatam, bet SKII „Naukšēni” - tikai vienam pedagoģiskajam amatam.

Valsts kontrole konstatēto trūkumu novēršanai ministrijai sniedza 32 ieteikumus, no kuriem seši ieteikumi ir vērsti uz kontroles vides izveidi, astoņi ieteikumi ir vērsti uz kontroles vides pilnveidi, lai nodrošinātu normatīvo aktu ievērošanu sociālās korekcijas izglītības sistēmas vadības, finansēšanas, satura un kvalitātes nodrošināšanas jomā, divi ieteikumi vērsti uz politikas plānošanas dokumentu pilnveidi, desmit ieteikumi ir vērsti uz normatīvā regulējuma pilnveidi un seši ieteikumi ir vērsti uz sociālās korekcijas izglītības īstenošanas kvalitātes nodrošināšanu, uzlabošanu un uz satura izstrādes attīstību.

No 16.11.2009. tika likvidēta SKII „Strautiņi”⁴⁷, kā rezultātā divi ieteikumi tika atzīti par aktualitāti zaudējušiem un septiņi ieteikumi apvienoti trijos ieteikumos. Pēc veiktajām izmaiņām ir 26 ieteikumi.

Ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus:

- ministrija izstrādāja detalizētu pasākumu plānu un noteica termiņus Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2007.-2013.gadam noteikto uzdevumu izpildei sociālās korekcijas izglītībā, kas tika iekļauti ministrijas Profesionālās izglītības un vispārējās izglītības departamenta Vispārējās izglītības nodaļas darba plānā 2009.gadam un 2010.gadam. Plānā ir iekļauti šādi sasniedzamie mērķi sociālās korekcijas jomā:

⁴⁴ Darba aizsardzības likuma 8.panta pirmā daļa.

⁴⁵ Darba likuma 131.panta trešā daļa.

⁴⁶ MK 24.08.2004. noteikumi Nr.746 „Pedagogu darba samaksas noteikumi” (zaudējis spēku ar MK 28.07.2009. noteikumiem Nr.836 „Pedagogu darba samaksas noteikumi”).

⁴⁷ MK 16.10.2009. rīkojums Nr.700 „Par sociālās korekcijas izglītības iestādes „Strautiņi” likvidāciju”.

nodrošināt sociālās korekcijas izglītības kvalitāti un izveidot starpinstitūciju sadarbības modeļus sociālās korekcijas izglītības jomā;

- lai izveidotu efektīvu starpinstitūciju sadarbības modeli sociālās korekcijas izglītības jomā, ministrija izveidoja sociālās korekcijas izglītības sistēmas pilnveides darba grupu, kuras mērķis ir sniegt priekšlikumus sociālās korekcijas izglītības sistēmas pilnveidei, izveidot starpinstitūciju sadarbības modeli sociālās korekcijas izglītības jomā un uzraudzīt SKII „Naukšēni” darbu. Darba grupā tika iekļauti pārstāvji no ministrijas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas, Iekšlietu ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un SKII „Naukšēni”. 2010.gadā ir notikušas divas darba grupas sanāksmes;
- Izglītības kvalitātes valsts dienesta lēmums par SKII „Naukšēni” akreditāciju uz sešiem gadiem tika pieņemts 20.04.2011. Akreditācijas process tika organizēts atbilstoši MK 14.09.2010. noteikumu Nr.852 „Kārtība, kādā akreditē vispārējās un profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes un eksaminācijas centrus” 53.punktā noteiktajam par kārtējo akreditāciju uz sešiem gadiem bez ekspertu komisijas ziņojuma un priekšlikuma. SKII atbilstoši MK 14.09.2010. noteikumiem Nr.852 ir sagatavojuši detalizētu izglītības iestādes sniegumu visu jomu atbilstošajos kritējos un ir novērtējuši atbilstoši šo noteikumu kvalitātes vērtējuma līmeņiem pašnovērtējuma ziņojumā.

SKII „Naukšēni” nākamā akreditācija tiks organizēta 2017.gada sākumā, jo akreditācijas termiņš ir līdz 19.04.2017. Akreditācija, ievērojot spēkā esošo normatīvo regulējumu, tiks organizēta ar ekspertu komisiju, kuras ietvaros tiks veikta arī papildu anketēšana „Skolas telpu, iekārtu, materiāltehnisko un finanšu resursu nodrošinājums un izmantošana”;

- izstrādāti jauni un pilnveidoti esošie normatīvie akti:
 - 22.04.2010. pieņemti grozījumi likumā „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” (stājās spēkā ar 26.05.2010.). Ar grozījumiem likumā:
 - noteikts, ka tiesnesis lēmumu par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – ievietošanu SKII – piemērošanu bērnam nosūta IZM un bērna dzīvesvietas pašvaldībai izpildei. Savukārt lēmuma par ievietošanu SKII izpildi uzrauga attiecīgās iestādes vadītājs (29.panta devītā daļa);
 - noteikts, ka tiesnesis pēc tās personas priekšlikuma, kura izpildes institūcijā uzrauga lēmuma par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērnam izpildi, var pieņemt lēmumu par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanas ilguma saīsināšanu vai pagarināšanu (33.panta pirmā daļa), kā arī, ja bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu un audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – ievietošana SKII – nav izpildīts bērna patvaļīgas prombūtnes dēļ, tiesnesis, izskatot SKII vadītāja pieteikumu, lemj par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa izpildes turpināšanu SKII vai tā aizstāšanu ar kriminālsodu (35.²pants);
 - iekļauti papildus audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi, ar kuriem var aizstāt audzinoša rakstura piespiedu līdzekli – ievietošanu SKII;
 - pieņemti MK 01.02.2011. noteikumi Nr.88 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumi” (spēkā no 04.02.2011.);
 - ar MK 06.08.2013. noteikumiem Nr.530 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības

programmu paraugiem” ir apstiprināts pamatizglītības sociālās korekcijas izglītības programmas paraugs;

- izstrādāti un 30.12.2011. apstiprināti ministrijas iekšējie noteikumi Nr.57 „Kārtība, kādā veido sociālās korekcijas izglītības iestādes „Naukšēni” finansējumu”;
 - izstrādāti un 30.03.2011. apstiprināti ministrijas iekšējie noteikumi Nr.13 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes „Naukšēni” padotības īstenošanas kārtība”;
 - izstrādāts jauns izglītības iestādes nolikums, kas apstiprināts ar ministrijas 08.12.2011. rīkojumu Nr.591 „Par sociālās korekcijas izglītības iestādes „Naukšēni” nolikuma apstiprināšanu”. Tajā ir izdarīti grozījumi, kas attiecas uz izglītojamajiem, kuri SKII tiek ievietoti, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 285.pantā noteikto, precizēti jautājumi, kas saistīti ar MK 01.02.2011. noteikumiem Nr.88 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumi”, kā arī veikta cita veida nolikuma aktualizācija;
 - izstrādāti un ar ministriju saskaņoti SKII „Naukšēni” 14.02.2011. iekšējie noteikumi Nr.1 „Publisko iepirkumu organizēšanas kārtība”;
- ministrijas Iekšējā audita nodaļa (līdz 20.08.2009. - Iekšējā audita departaments) veikusi pārbaudes:
- auditu, kura ieteikumi nodrošinās SKII izglītības procesam piešķirto valsts budžeta līdzekļu lietderīgu izmantošanu (Nr.05-01/10/2 „Valsts kontroles revīzijas Nr.5.1-2-8/2008 „Sociālās korekcijas izglītības realizācija atbilstoši noteiktajiem mērķiem” ieteikumu izpilde”);
 - auditu, kura laikā veikta SKII „Naukšēni” sniegto maksas pakalpojumu izvērtēšana un sniegtie ieteikumi, kas ļaus pilnveidot kontroles pasākumus šajā jomā (Nr.5.1-2-8/2008 „Sociālās korekcijas izglītības realizācija atbilstoši noteiktajiem mērķiem” ieteikumu izpilde”). SKII „Naukšēni”, izstrādājot plānotās produktu normas un to uzturvērtību, vadās pēc MK 28.07.2008. noteikumiem Nr.605 „Kārtība, kādā aprēķina, piešķir un izlieto valsts budžeta līdzekļus pamatizglītības iestādes skolēnu ēdināšanai”⁴⁸;
- Izglītības kvalitātes valsts dienests:
- veicis pārbaudi SKII „Naukšēni” (ar MK 15.10.2009. rīkojumu Nr.700 SKII „Strautiņi” likvidēta) par izglītības iestādes darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām, kas regulē pamatizglītības programmu saturu un to īstenošanu. Pārbaudē konstatēts, ka SKII „Naukšēni”, kas vienlaikus ir SKII „Strautiņi” funkciju, tiesību un saistību pārņēmēja, ir īstenojusi pasākumus, lai nodrošinātu SKII „Strautiņi” uzņemto izglītojamo izglītības turpināšanu, kā arī veikusi izmaiņas īstenojamajās izglītības programmās, lai nodrošinātu to atbilstību valsts pamatizglītības standarta⁴⁹ prasībām;
 - pārbaudē konstatējis, ka izglītības iestādē tiek īstenots individuālais izglītojamo sociālās korekcijas process, nodrošinot MK 19.12.2006. noteikumu Nr.1027

⁴⁸ MK 28.07.2008. noteikumi Nr.605 „Kārtība, kādā aprēķina, piešķir un izlieto valsts budžeta līdzekļus pamatizglītības iestādes skolēnu ēdināšanai” (zaudējuši spēku ar MK 28.12.2010. noteikumiem Nr.1206 „Kārtība, kādā aprēķina, piešķir un izlieto valsts budžetā paredzētos līdzekļus pašvaldībām pamatizglītības iestādes skolēnu ēdināšanai”).

⁴⁹ MK 19.12.2006. noteikumu Nr.1027 „Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem” 7.punkts.

„Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem” 7.punkta⁵⁰ prasību izpildi. SKII „Naukšēni” īstenotā individuālā audzēkņu sociālās korekcijas procesa atbilstības kontrole tiek nodrošināta izglītības programmu licencēšanas, akreditācijas un uzraudzības pasākumu īstenošanas procesos;

- atgriezeniskās saiknes nodrošināšanai sociālās korekcijas izglītības iestādei pēc bērna/jaunieša uzturēšanās beigām minētajā iestādē SKII „Naukšēni” ir izsūtījusi pašvaldībām anketu, kā arī tiek slēgti trīspusējie līgumi starp SKII, pašvaldību un audzēkņa vecākiem par pienākumiem laikā, kamēr audzēknis uzturas SKII.

Divu ieteikumu izpilde vēl turpinās:

- ministrijai jāievieš kontroles pasākumi, lai nodrošinātu ministrijas darbības stratēģijas 2012.–2014.gadam izstrādi atbilstoši spēkā esošajiem sociālās korekcijas izglītības politikas dokumentiem, kā arī ministrijai darbības stratēģijā 2012.–2014.gadam jānosaka rezultatīvie rādītāji, kas atbilst politikas plānošanas dokumentu prasībām. Ieteikuma ieviešanas termiņš noteikts 31.12.2014.;
- ministrijai jāizvērtē esošā uzņemšanas kārtība SKII un jāizstrādā priekšlikumi nepieciešamo izmaiņu izdarīšanai normatīvajos aktos, lai nodrošinātu vienotu uzņemšanas kārtību visiem SKII ievietojamiem bērniem. Ieteikuma ieviešanas termiņš noteikts 30.06.2014.

Ieviešot Valsts kontroles ieteikumus un novēršot revīzijā konstatētās nepilnības:

- pilnveidoti politikas plānošanas dokumenti, kontroles vide un normatīvo aktu regulējums sociālās korekcijas izglītības jomā;
- ievēroti normatīvie akti sociālās korekcijas izglītības sistēmas vadības, finansēšanas, satura un kvalitātes nodrošināšanas jomā;
- nodrošināta un uzlabota sociālās korekcijas izglītības īstenošanas kvalitāte un attīstīta satura izstrāde;
- panākta budžeta līdzekļu efektīva izlietošana. No 16.11.2009. likvidēta SKII „Strautiņi”, tādējādi samazinot apakšprogrammas 01.03.00 „Sociālās korekcijas izglītības iestādes” valsts budžeta finansējumu 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu par **Ls 371 069**.

⁵⁰ MK 19.12.2006. noteikumu Nr.1027 „Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem” (spēku zaudē ar MK 06.08.2013. noteikumiem Nr.530 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem).

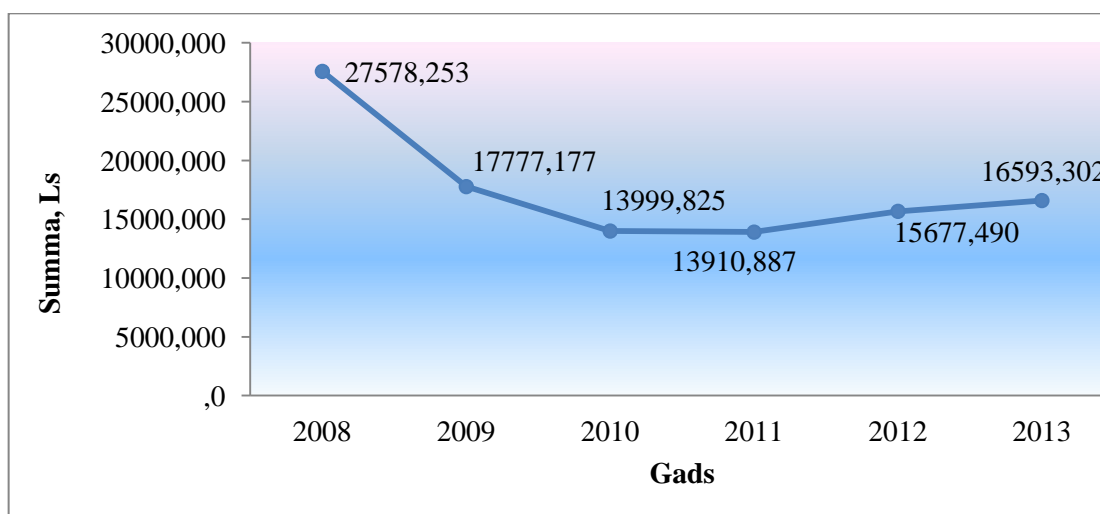
Valsts budžeta līdzekļu sportam administrēšanas atbilstība normatīvo aktu prasībām Izglītības un zinātnes ministrijā

2009.-2010.gadā tika veikta revīzija ar mērķi iegūt pārlicību par valsts budžeta līdzekļu sportam administrēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām ministrijā.

Ministrija pilda valsts pārvaldes funkcijas sporta nozarē, izstrādā sporta politiku, organizē un koordinē tās īstenošanu un, lai nodrošinātu funkciju izpildi, ministrijai sporta jomā jāizstrādā normatīvo aktu projekti, jāuzrauga jaunatnes sporta politikas īstenošana, jāīsteno mērķtiecīga starptautiskā sadarbība sporta jomā un jānodrošina Latvijas pārstāvniecība starptautiskajās sporta organizācijās, jākoordinē sporta pasākumu organizēšana, jāizstrādā un jāīsteno sporta nozares finansēšanas stratēģija, jāadministrē sportam piešķirtie valsts budžeta līdzekļi, jāorganizē un jākoordinē nacionālo sporta bāzu darbība.

Valsts budžeta finansējums sporta nozarei tiek plānots 15.resora „Izglītības un zinātnes ministrija” valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” ietvaros, kuras izpildītāja ir ministrija sadarbībā ar citām valsts un nevalstiskajām sporta organizācijām.

Laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam finansējuma apmērs valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” īstenošanai ir samazinājies par Ls 10 984 951 jeb par 40%, bet salīdzinājumā ar 2011.gadu tas ir palielinājies par Ls 2 682 415 jeb par 16% (skatīt 4.att.).

4.att. Valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” valsts budžeta finansējums laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam⁵¹.

Revīzija tika veikta ministrijā, kā arī, lai iegūtu izpratni par valsts budžeta līdzekļu sportam administrēšanu, revīzijas laikā tika apmeklētas 11 sporta īstenošanā iesaistītas biedrības (nevalstiskās organizācijas) un viena valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Revīzijas laikā tika izskatīta valsts budžeta finansējuma piešķiršana sportam, tika vērtēts sporta organizācijām piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojuma ekonomiskums un atbilstība piešķiršanas mērķiem, tika veikts sporta jomā iesaistīto iestāžu uzturēšanas izdevumu izvērtējums, kā arī vērtēts dotācijas izlietojums biedrībai „Latvijas Olimpiskā komiteja” (turpmāk – LOK) valsts galvoto aizdevumu atmaksai.

⁵¹ Likumu „Par valsts budžetu 2008.gadam” līdz „Par valsts budžetu 2013.gadam” 4.pielikums.

Valsts kontroles likumības revīzijā tika secināts:

- ministrijas valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” administrēšanā konstatētas neatbilstības normatīvo aktu⁵² prasībām un nepilnības iekšējās kontroles sistēmās visās pārbaudītajās jomās, kā rezultātā ministrijas izveidotā valsts budžeta līdzekļu sportam administrēšanas sistēma nav nodrošinājusi, ka līdzekļi pilnā apmērā sasniedz piešķiršanas mērķi un tiek izlietoti ekonomiski un efektīvi.
- ministrijas izveidotā valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” administrēšanas sistēma nav bijusi efektīva, ir sadrumstalota un nav orientēta uz mērķa sasniegšanu, jo:
 - lai gan normatīvie akti⁵³ nosaka, ka ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde sporta nozarē, kuras funkcijas ir izstrādāt un īstenot vienotu valsts politiku sportā, organizējot un koordinējot sporta politikas īstenošanu, ministrija nebija izstrādājusi tādu sporta nozares finansēšanas normatīvo regulējumu, kas nodrošinātu plānveidīgu, uz mērķu sasniegšanu orientētu sistēmas darbību, kā arī nebija veikusi pietiekamas darbības, lai noteiktu:
 - vienotu kārtību, kādā tiek piešķirti valsts budžeta līdzekļi sportam un nodrošināta to izlietojuma kontrole, kā rezultātā sporta organizācijas valsts budžeta dotācijas ir izlietojušas neatbilstoši sadarbības līgumos noteiktajām prasībām;
 - no valsts budžeta līdzekļiem apmaksājamo darba samaksas intervālu un tā piešķiršanas kritērijus sporta organizācijās, kā arī no valsts budžeta līdzekļiem izmaksājamās darba samaksas sistēmu algotiem sportistiem, treneriem un apkalpojošajiem sporta darbiniekiem, ja minētās izdevumu pozīcijas tiek apmaksātas no valsts budžeta līdzekļiem;
 - kādu izdevumu apmaksai sporta federācijas drīkst izlietot naudas balvu līdzekļus, kas tika piešķirti saskaņā ar normatīvo aktu⁵⁴, lai veicinātu sporta veida un jaunatnes sporta programmu attīstību, kā arī kādā apmērā ir piešķiramas naudas balvas par sasniegumiem paraolimpiskās spēlēs;
 - ministrijā nav izveidots caurskatāms tās darbības stratēģijā⁵⁵ noteikto mērķu sasniegšanas izpildes kontroles mehānisms, kā rezultātā pastāvēja risks, ka netiks nodrošināta plānveidīga darba organizācija, lai sasniegtu noteiktos mērķus plānotajā apjomā un kvalitātē. Sadarbības līgumos ar sporta organizācijām ministrija nav ietvērusi darbības stratēģijā⁵⁶ noteiktos sasniedzamos rezultātīvos rādītājus (tajā skaitā sporta veidu federāciju sporta nodarbību dalībnieku skaits, sporta sacensībās iesaistījušo personu skaits), līdz

⁵² Likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” 3.panta pirmais punkts, Likuma par budžetu un finanšu vadību 46.panta piektā daļa, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 41.panta otrā daļa, MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 5.21., 5.21.4 (spēkā no 02.02.2009.) un 6.1.apakšpunkts.

⁵³ Sporta likuma 5.pants, MK 16.09.2003. noteikumu Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 4.1., 4.2. un 6.1.apakšpunkts.

⁵⁴ MK 25.10.2005. noteikumi Nr.787 „Noteikumi par kārtību, kādā piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā un naudas balvas apmēru” (spēkā līdz 07.01.2012.).

⁵⁵ Izglītības un zinātnes ministrijas darbības stratēģija 2007.–2009.gadam (apstiprināta ar MK 12.07.2007. rīkojumu Nr.433 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas darbības stratēģiju 2007.–2009.gadam”).

⁵⁶ Izglītības un zinātnes ministrijas darbības stratēģija 2007.–2009.gadam (apstiprināta ar MK 12.07.2007. rīkojumu Nr.433 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas darbības stratēģiju 2007.–2009.gadam”).

ar to nebija iespējams gūt pārlicību par vienlīdzīgu kritēriju piemērošanu finansējuma piešķiršanā sporta organizācijām;

- neizvērtējot normatīvajā aktā⁵⁷ noteikto, ka nevar deleģēt finanšu resursu sadali programmu un apakšprogrammu līmenī un finanšu resursu kontroli, ministrija valsts budžeta līdzekļus piešķirusi tālākai sadalei apakšprogrammu līmenī un iesaistījusi valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontrolē LOK un biedrību „Latvijas Sporta federāciju padome” (turpmāk – LSFP);
 - sporta organizācijas sadarbības līgumos noteikto pasākumu organizēšanu bija nodevušas to nodibinājumiem – Eiropas Čempionātu basketbolā sievietēm 2009.gadā organizēja biedrības „Latvijas Basketbola savienība” dibināts nodibinājums, kā rezultātā tika palielinātas Čempionāta organizatoriskās izmaksas un LOK sporta pasākumu programmu un olimpiskās kustības jaunatnes programmu daļēji īstenoja LOK dibināts nodibinājums „Olimpisko sacensību aģentūra”;
 - valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” apakšprogrammām noteiktās funkcijas atkārtojas, sporta organizācijām vienas valsts budžeta programmas ietvaros finansējumu piešķir vairāki finansētāji no dažādām valsts budžeta apakšprogrammām ar vairākiem līgumiem, piemērojot atšķirīgus kritērijus;
 - ministrijas rīcībā nebija normatīvajā aktā⁵⁸ minēto LOK īstenojamo programmu, kā arī nebija informācijas par tajās iekļautajiem izdevumiem un finansējuma saņēmējiem, lai gan ministrija piešķir finansējumu LOK programmu īstenošanai;
 - ministrija kā atbildīgā valsts pārvaldes iestāde sporta nozarē nav nodrošinājusi pietiekamu piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzību, jo ministrija:
 - nav veikusi pārbaudes sporta organizācijās par piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojumu un ar MK rīkojumiem piešķirto naudas balvu par izciliem sasniegumiem sportā izlietojumu, kā arī, vai sporta organizācijas ievēro sadarbības līgumos noteiktos nosacījumus;
 - nav izmantojusi savas tiesības aizkavēt jauna līguma slēgšanu par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu, kā arī pieprasīt atmaksāt līguma ietvaros piešķirto valsts finansējumu pilnā apmērā, ja konstatē, ka sporta federācija ar līgumu piešķirto finansējumu vai tā daļu ir izlietojusi līgumā neparedzētiem mērķiem.
- Pastāvēja risks, ka ministrijas dotācijas LOK būvniecības projektu nodrošināšanai tiks izlietotas neatbilstoši to piešķiršanas mērķim, jo:
- LOK visu būvniecības projektu realizācijas laikā nav pasūtījusi auditorfirmas slēdzienu par aizdevuma līdzekļu izmantošanu un atmaksu, tādējādi nepildot Finanšu ministrijas un LOK līgumos⁵⁹ par galvojuma apkalpošanu noteikto;
 - lai gan Sporta pārvaldes (ar 01.02.2009. tika likvidēta) vai ministrijas un LOK līgumos⁶⁰ ir noteikts, ka biedrība apņemas organizēt un kontrolēt naudas

⁵⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 41.panta otrā daļa.

⁵⁸ Sporta likuma 11.panta otrā daļa.

⁵⁹ Finanšu ministrijas, LOK un kredītiestādes 29.08.2007. līgums Nr.G/A/F07/419, Finanšu ministrijas, kredītiestādes un LOK 29.08.2007. līgums Nr.G/A/F07/422, Finanšu ministrijas, LOK un kredītiestādes 30.12.2008. līgums Nr.G/A/F08/1024, Finanšu ministrijas un LOK 13.12.2001. līgums Nr.99, Finanšu ministrijas un LOK 21.10.2002. līgums Nr.70.

līdzekļu izmantošanu atbilstoši šī līguma mērķiem, kā arī uzņemas atbildību par projekta sekmīgu īstenošanu, revidentiem nebija iespējams gūt pārliecību, ka LOK kontrolē valsts galvoto aizdevumu līdzekļu izlietojumu kapitālsabiedrībās, kuras realizē būvniecības projektus, jo LOK nebija kapitālsabiedrību atskaites par LOK piešķirto finanšu līdzekļu izmantošanu.

Valsts kontrole konstatēto trūkumu novēršanai ministrijai sniedza 15 ieteikumus, kas vērsti uz iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu, administrējot valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” īstenošanai piešķirtos finanšu līdzekļus. Līdz 2014.gada 7.martam tika ieviesti visi revīzijā sniegtie ieteikumi.

Ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus:

- ministrija aktualizēja sporta politikas plānošanas dokumentu (MK 12.07.2010. rīkojums Nr.389 „Grozījumi Nacionālajā sporta attīstības programmā 2006.-2012.gadam”);
- gadījumos, kad valsts budžeta līdzekļi, kas tiek piešķirti starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā, ko pasākuma organizētājs iemaksā kā drošības naudu starptautiskajās organizācijās un pēc noteikta laika atgūst, tiktu atmaksāti valsts budžetā, ministrija papildināja Sporta departamenta reglamentā noteiktās kompetences – nodrošināt, ka gadījumos, ja sporta pasākuma organizētājs saņem atpakaļ iemaksāto drošības naudu, kas apmaksāta no valsts budžeta līdzekļiem, tā tiks atmaksāta valsts budžetā;
- LOK izstrādāja un ar ministriju saskaņoja Sporta likumā⁶¹ norādītās LOK īstenojamās programmas;
- ministrija pilnveidoja finanšu piešķiršanas sportam komisijas reglamentu, nosakot vienotus kritērijus finansējuma piešķiršanai no valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports”;
- pilnveidotu ministrijas un sporta organizāciju sadarbības līgumi par valsts budžeta finansējuma saņemšanu, izlietojumu un atskaitīšanos, iekļaujot tajos šādus nosacījumus:
 - sporta organizācija līgumsummu projekta īstenošanai izlieto tikai un vienīgi saskaņā ar Tāmi, kā arī 2014.gada sadarbības līgumos noteikts, cik lielā apmērā drīkst izlietot finansējumu līguma administrēšanas izdevumiem, bet apakšprogrammas 09.16.00 „Dotācija nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā” līgumā noteikts, ka Līgumsumma nav izmantojama Organizācijas darbinieku algošanai un sociālā nodokļa apmaksai, kā arī citu ar Līguma administrēšanu saistītu Organizācijas izdevumu segšanai;
 - ministrijas sadarbības līgumos nosaka finansējuma apmēru, kas var tikt izlietots organizācijas darbiniekiem, bet LSFP izstrādātajos un ar ministriju saskaņotajos kritērijos „Valsts budžeta apakšprogrammas 09.09.00. „Sporta federācijas un sporta pasākumi” dotācijas daļas, kas paredzēta sadalei saskaņā ar LSFP sadales principiem un kritērijiem - sadales kārtība un noteikumi. LSFP biedriem kārtējam gadam” iekļauts jauns nosacījums, kurš paredz, ka atbildīgo par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu darba samaksai var izmantot līdz 20% no kopējās

⁶⁰ Sporta pārvaldes un LOK 23.09.2005. sadarbības līguma Nr.110 2.3.3.apakšpunkts, Sporta pārvaldes un LOK 21.02.2007. sadarbības līguma Nr.45 2.1.1.apakšpunkts, Sporta pārvaldes un LOK 10.01.2008. sadarbības līguma Nr.3 2.1.1.apakšpunkts, ministrijas un LOK 30.03.2009. sadarbības līguma Nr.1-25/159 2.1.1.apakšpunkts.

⁶¹ Sporta likuma 11.panta otrā daļa.

- summas, kas aprēķināta saskaņā ar kritērijiem. Noslēgtajos sadarbības līgumos ievērots pamatprincips, ka sporta organizācijas uzturēšanas izdevumiem paredzētais finansējums nepārsniedz 20% no piešķirto finanšu līdzekļu kopējā apmēra. Kontrole pār šī principa ievērošanu veikta līgumu slēgšanas procesā, saskaņojot tikai tādas sadarbības līgumam pievienotās tāmes, kurās minētais nosacījums ir ievērots. Ministrijas un LOK noslēgtā sadarbības līguma pielikumā jāpievieno to biedrības darbinieku saraksts, kuru atlīdzība tiks apmaksāta no valsts budžeta, norādot arī šīm personām no valsts budžeta līdzekļiem apmaksājamā atalgojuma apmēru;
- sadarbības līgumos papildus normatīvo aktu prasībām tika iekļauts punkts par aizliegumu veikt pārskaitījumus no Valsts kasē atvērta norēķinu konta uz komercbankās atvērtajiem norēķinu kontiem izdevumu veikšanai;
 - sadarbības līgumos iekļauta jauna sadaļa – „Atskaišu un pārskatu iesniegšanas kārtība”, kura paredz finansējuma saņēmēja pienākumus līdz noteiktam datumam atskaitīties par iepriekšējā mēnesī saņemtā valsts budžeta finansējuma izlietojumu, iesniedzot Nodrošinājuma un finanšu departamentā ikmēneša atskaiti, tai pievienojot Valsts kases kopsavilkumu, Valsts kases izrakstu un izdevumus attaisnojumu pirmdokumentu kopijas;
- lai nodrošinātu, ka Pasaules čempionāta un Eiropas čempionāta finālsacensības organizē sporta federācijas, saskaņojot ar Latvijas Nacionālo sporta padomi, kā to paredz normatīvais akts⁶², un mazinātu risku palielināt organizatoriskās izmaksas pasākumu organizēšanai, kā arī pilnveidotu valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontroles procedūras, turpmāk, piešķirot valsts budžeta līdzekļus Pasaules un Eiropas čempionātu finālsacensību organizēšanas nodrošināšanai normatīvajā aktā⁶³ paredzētajām sporta organizācijām, Latvijas Nacionālās sporta padomes 28.04.2011. sēdē⁶⁴ tika apstiprināta (prot. Nr.2 4.§) Latvijas Nacionālās sporta padomes kārtība „Kārtība, kādā Latvijas Nacionālā sporta padome izskata un saskaņo sporta federāciju pieteikumus par pasaules un Eiropas čempionātu finālsacensību organizēšanu Latvijā”. Lai atvieglotu Kārtības piemērošanu, ministrija ir izstrādājusi arī attiecīgus procesa aprakstus;
 - ir pieņemti un spēkā stājušies MK 03.01.2012. noteikumi Nr.26 „Noteikumi par kārtību, kādā piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, un naudas balvu apmēru” (piemērojami no 01.01.2012.), nosakot, kādu izdevumu apmaksai sporta federācijas drīkst izlietot naudas balvu līdzekļus, kas tika piešķirti par izciliem sasniegumiem sportā, lai veicinātu sporta veida un jaunatnes sporta programmu attīstību, kā arī kādā apmērā ir piešķiramas naudas balvas par sasniegumiem paraolimpiskās spēlēs;
 - lai nodrošinātu efektīvu un ekonomisku rīcību ar valsts budžeta līdzekļiem, kā arī nodrošinātu likumprojektā „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2014., 2015. un 2016.gadam” iekļauto valsts budžeta ilgtermiņa saistību atbilstību faktiskajām valsts uzņemtajām ilgtermiņa saistībām, izveidojušos līdzekļu ekonomiju LOK budžetā valsts galvoto aizdevumu atmaksai Ls 1 332 829 (1 896 445 *euro*) apmērā (minētais ietaupījums izveidojies, jo: (1) kredītu atmaksas periodā ekonomikas attīstības procesu rezultātā ir samazinājušies *EURIBOR* un *RIGIBOR*; (2) 2009.gadā divu valsts galvoto aizdevumu līgumi ar kredītiestādēm tika pārslēgti no *LVL* uz *EUR*

⁶² Sporta likuma 17.pants.

⁶³ Sporta likuma 17.pants.

⁶⁴ Ar Latvijas Nacionālās sporta padomes 2011.gada 28.aprīļa sēdes protokolu var iepazīties ministrijas mājaslapā – http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Sports/LNSP/LNSP_28042011.pdf.

maksājumiem; (3) LOK piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros ir veikusi pirmstermiņa pamatsummu atmaksas, tādējādi samazinot procentu maksājumus) ministrija, ņemot vērā Latvijas Nacionālās sporta padomes 25.09.2013. sēdē ministrijai doto uzdevumu (prot.Nr.3 14.1.§, 14.1.4.apakšpunkts) par nepieciešamību pieņemt lēmumu par šo ietaupīto līdzekļu izmantošanu, izstrādāja un izskatīšanai MK iesniedza vairāku tiesību aktu projektu paketi par līdzekļu pārdali, kā rezultātā tika pieņemti šādi MK rīkojumi:

- (1) MK 04.11.2013. rīkojums Nr.522 „Par Latvijas Nacionālā valsts sporta centra „Mežaparks” un Tenisa centra „Lielupe” rekonstrukcijas projektiem paredzēto valsts budžeta ilgtermiņa saistību pārdali”;
- (2) MK 04.11.2013. rīkojums Nr.524 „Grozījums MK 2009.gada 15.jūlija rīkojumā Nr.464 „Par Daugavpils Olimpiskā centra attīstības projekta, Zemgales Olimpiskā centra attīstības projekta un Olimpiskā centra „Ventpils” attīstības projekta „Ventpils peldbaseina rekonstrukcija” īstenošanu”;
- (3) MK 04.11.2013. rīkojums Nr.525 „Grozījums MK 2010.gada 29.decembra rīkojumā Nr.762 „Par projekta „Olimpiskā centra „Ventpils” infrastruktūras attīstība periodā no 2011.–2013.gadam” īstenošanu”;
- (4) MK 04.11.2013. rīkojums Nr.526 „Grozījums MK 2007.gada 22.augusta rīkojumā Nr.543 „Par Zemgales olimpiskā centra Jelgavā projekta un Olimpiskā centra „Ventpils” attīstības projekta „Ventpils peldbaseina rekonstrukcija” īstenošanu”.

Ieviešot Valsts kontroles ieteikumus un novēršot revīzijā konstatētās nepilnības, tika pilnveidota kontroles sistēma, administrējot valsts budžeta programmas 09.00.00 „Sports” īstenošanai piešķirtos finanšu līdzekļus, un **radīti priekšnosacījumi**, ka finanšu līdzekļi sasniedz piešķiršanas mērķi un tiks izlietoti ekonomiski un efektīvi, kā arī atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

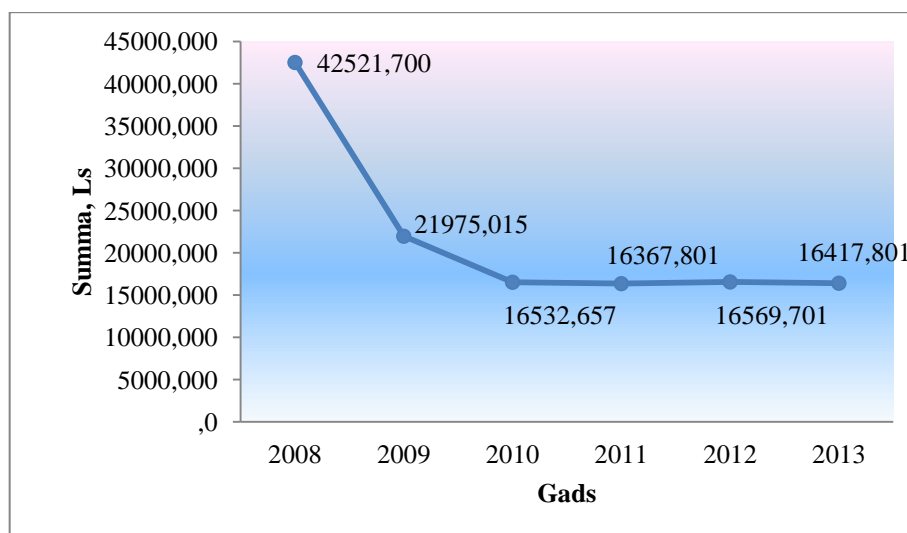
Izglītības un zinātnes ministrijas darbības efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politikas īstenošanu

Likumības revīzija tika veikta 2010.-2012.gadā par laika posmu no 2007.gada līdz 2011.gadam.

Revīzijas mērķis bija gūt pārlicību, vai ministrijas darbības, izstrādājot un organizējot valsts zinātnes politiku, ir efektīvas un atbilst normatīvo aktu prasībām.

Valsts budžeta finansējums zinātnes nozarei tiek plānots 15.resora „Izglītības un zinātnes ministrija” valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” ietvaros, kuras izpildītāja ir ministrija.

Laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam finansējuma apmērs valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” īstenošanai samazinājies par Ls 26 103 899 jeb 61% (skatīt 5.att.).

5.att. Valsts budžeta programmas 05.00.00 „Zinātne” valsts budžeta finansējums laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam⁶⁵

Revīzija tika veikta ministrijā, tās padotībā esošajā iestādē - Studiju un zinātnes administrācijā un tās pārraudzībā esošajās iestādēs - Latvijas Zinātnes padomē un Valsts izglītības attīstības aģentūrā, kā arī, lai nodrošinātu revīzijas apjomā iekļautās valsts zinātnes politikas plānošanas un īstenošanas novērtēšanu, tika nosūtītas aptaujas anketas arī 17 ministrijas padotībā esošajām zinātniskajām institūcijām – LU, tajā skaitā visām LU aģentūrām, RTU, tās aģentūrai „Rīgas Tehniskās universitātes Neorganiskās ķīmijas institūts”, Latvijas Organiskās sintēzes institūtam, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centram, Elektronikas un datorzinātņu institūtam, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūtam un Fizikālās enerģētikas institūtam.

Revīzijas laikā tika apskatīta valsts zinātnes politikas plānošana, valsts budžeta finansējuma plānošana zinātnei un valsts zinātnes politikas īstenošana.

Valsts kontroles likumības revīzijā tika secināts:

- ministrijas īstenotā valsts zinātnes politika revidējamajā laika posmā neveicināja zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenā mērķa - veidot zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi⁶⁶, sasniegšanu, jo:
 - galvenajā politikas plānošanas dokumentā zinātnes jomā – Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.-2013.gadam – noteiktās zinātnes un tehnoloģiju attīstības problēmas ir vispārīgas;
 - Pamatnostādnes 2009.-2013.gadam⁶⁷ noteiktie uzdevumi un rīcības virzieni zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikas galvenā mērķa sasniegšanai ir plaši un vispārīgi, nav orientēti uz konkrētu rezultātu sasniegšanu;

⁶⁵ Likumu „Par valsts budžetu 2008.gadam” līdz „Par valsts budžetu 2013.gadam” 4.pielikums.

⁶⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.-2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.-2013.gadam”).

⁶⁷ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.-2013.gadam (apstiprinātas ar MK 16.09.2009. rīkojumu Nr.631 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņēm 2009.-2013.gadam”).

- zinātniskā darbība nav saistīta ar tautsaimniecības attīstību. Valstiskā līmenī ir definēti tautsaimniecības prioritārie segmenti, bet nav noteikts, kuru segmentu attīstību var sekmēt zinātniskā darbība;
 - valsts pētījumu programmu apstiprināšanas kārtība neparedz vienotas valsts politikas noteikšanu attiecībā uz nepieciešamajiem pētījumiem attiecīgajā prioritārajā zinātnes virzienā un no tiem sagaidāmo rezultātu. Tā rezultātā valsts nevis pasūta nepieciešamos zinātniskos pētījumus, kā to nosaka Zinātniskās darbības likums, bet ņem vērā zinātnieku iesniegtos priekšlikumus valsts pētījumu programmu mērķu un uzdevumu definēšanai;
 - Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi zinātnes jomā 2007.-2013.gada plānošanas periodā tiek piešķirti visām zinātnes jomām, neveicinot to zinātnes nozaru attīstību, kurās Latvijā ir izveidojies noteikts izaugsmes potenciāls un ir iespējams piedāvāt starptautiski konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus;
 - aktivitātēm un apakšaktivitātēm noteiktie uzraudzības rādītāji ir prioritāri vērsti uz plānotā finansējuma apguvi, nevis uz noteikto mērķu sasniegšanu.
- ministrijas īstenotā valsts budžeta plānošanas politika zinātnes jomā nav izstrādāta uz pamatotiem lēmumiem par nepieciešamajiem valsts budžeta līdzekļiem zinātniskās darbības nodrošināšanai un tās attīstības veicināšanai, jo:
- pieejamais valsts budžeta finansējums zinātnei kārtējam gadam mehāniski tiek sadalīts starp valsts budžeta apakšprogrammām, neizvērtējot nepieciešamā finansējuma apjomu katram pasākumam;
 - kaut gan pētījumu projektu un programmu īstenošanas laiks pārsniedz vienu gadu, ministrija finansējumu šiem pētījumu veidiem plāno tikai vienam gadam;
 - kaut gan zinātniskās darbības bāzes finansējums tiek piešķirts zinātnisko institūciju darbības stratēģijās noteikto uzdevumu un mērķu sasniegšana, tomēr tā piešķirtais apmērs, piemēram, 2010.gadā veidoja tikai 21% no nepieciešamā. Zinātniskās darbības bāzes finansējums tiek piešķirts, neizvērtējot zinātnisko institūciju nozares specifiku, kā arī izmantojot tādas zinātniskās darbības kvalitātes rādītājus, kas izsaka tikai skaitlisko informāciju un ir orientēti uz minimālajām prasībām;
 - izveidotā ES struktūrfondu projektu vērtēšanas sistēma ļauj atbalstīt arī tādas projektus, kuri iegūst 25-40% no maksimālā vērtēšanā iegūstamā punktu skaita.
- ministrijas rīcība neveicina pētījumu projektiem un programmām piešķirto valsts budžeta līdzekļu efektīvāku izlietošanu, jo:
- netika nodrošināta objektīva pētījumu projektu un programmu vērtēšana;
 - normatīvajos aktos nav noteikts, tādēļ arī fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu un tirgus orientēto pētījumu īstenošanas rezultātu vērtēšanai netiek piesaistīti attiecīgie zinātnes un tautsaimniecības nozaru eksperti;
 - netiek izvērtēta prioritārajos zinātnes virzienos īstenoto pētījumu projektu rezultātu ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.
- ieviešot Eiropas Savienības struktūrfondu aktivitātes zinātnes jomā, ministrija faktiski sākotnēji piesaista zinātniekus un tikai pēc tam īsteno pasākumus zinātnisko institūciju infrastruktūras uzlabošanai. Piemēram, uz 2011.gada beigām no attiecīgajām aktivitātēm kopējā pieejamā finansējuma - 58% tika izmaksāti zinātnieku piesaistei, 27% materiāli tehniskajam nodrošinājumam un 0% zinātnes infrastruktūras izveidošanai.

Valsts kontrole konstatēto trūkumu novēršanai ministrijai sniedza 12 ieteikumus šādās jomās:

- valsts zinātnes politikas plānošanas jomā;
- valsts zinātnes politikas īstenošanas un uzraudzības jomā.

Ieviešot ieteikumus valsts zinātnes politikas plānošanas jomā, tiks nodrošināta tāda valsts zinātnes politikas plānošana, kas būs vērsta uz zinātnes jomā identificēto problēmu risināšanu un noteikto rezultātīvo rādītāju sasniegšanu, kā arī uz tautsaimniecības prioritāro segmentu attīstības sekmēšanu.

Ieteikumu ieviešana valsts zinātnes politikas īstenošanas un uzraudzības jomā nodrošinās:

- valsts budžeta finansējuma plānošanu zinātnei uz pamatotiem lēmumiem;
- caurskatāmāku zinātniskās darbības bāzes finansējuma piešķiršanas mehānismu, kas būs vērsts uz detalizētu zinātnisko institūciju darbības un vajadzību izvērtējumu;
- normatīvo aktu⁶⁸ prasībām atbilstošu, caurskatāmu un objektīvu fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu, tirgus orientēto pētījumu un valsts pētījumu programmu projektu vērtēšanu;
- efektīvāku ES struktūrfondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Līdz 2014.gada 1.maijam ministrija pilnībā ir ieviesusi divus ieteikumus, astoņi ieteikumi ir uzsākti un diviem nav iestājies ieteikuma ieviešanas termiņš.

Ieviešot Valsts kontroles ieteikumus:

- ministrija izstrādāja tādu Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009.–2013.gadam ieviešanas rīcības plānu 2012.–2013.gadam⁶⁹, kurā noteiktie tiešie darbības rezultāti ir izmērāmi un atspoguļo noteiktā pasākuma īstenošanas gala rezultātu;
- Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009.–2013.gadam ieviešanas rīcības plānā 2012.–2013.gadam⁷⁰ ministrija katram pasākumam ir norādījusi nepieciešamo kopējo finansējuma apjomu;
- fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu vērtēšanas process notiek atbilstoši normatīvajos aktos⁷¹ noteiktajam;
- organizējot tirgus orientēto pētījumu vērtēšanu, tiek nodrošināts, ka pirms tirgus orientēto pētījumu projektu līgumu slēgšanas, projektu pieteicēji iesniedz apliecinājumu par dubultā finansējuma riska neesamību;
- ir izstrādāts un 01.01.2012. Projektu informācijas sistēmā integrēts projektu īstenošanā iesaistīto darbinieku dubultfinansējuma pārbaudes modulis, lai

⁶⁸ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 05.02.2008. noteikumi Nr.72 „Tirgus orientēto pētījumu projektu finansējuma sadales kārtība”, MK 30.05.2006. noteikumu Nr.443 „Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtība”.

⁶⁹ MK 22.08.2012. rīkojums Nr.399 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009.–2013.gadam ieviešanas rīcības plānu 2012.–2013.gadam”.

⁷⁰ MK 22.08.2012. rīkojums Nr.399 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009.–2013.gadam ieviešanas rīcības plānu 2012.–2013.gadam”.

⁷¹ MK 29.03.2011. noteikumi Nr.227 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība”, MK 20.06.2006. noteikumu Nr.497 „Noteikumi par Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju izveidošanu un darbību” 35.punkts.

nodrošinātu uzraudzību par normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu, kas nosaka, ka projektu īstenošanā iesaistītie darbinieki, maģistranti un doktoranti vienlaicīgi nevar saņemt atlīdzību vai mērķfinansējumu no vairākām aktivitātēm. Dubultfinansējuma kontroli projekta līmenī nodrošina sadarbības iestāde – Valsts izglītības attīstības aģentūra.

Lai gan ieviešot Valsts kontroles ieteikumus un novēršot revīzijā konstatētās nepilnības, **ir pilnveidoti politikas plānošanas dokumenti zinātnes jomā un pētījumu projektu vērtēšana notiek saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem principiem**, tomēr ministrijai 2014.gada laikā ir jāievieš virkne būtisku ieteikumu, kas ir saistīti gan ar valsts zinātnes politikas plānošanu, gan ar pētījumu projektu rezultātu izvērtēšanu, gan ar efektīvāku ES struktūrfondu plānošanu un ieviešanu zinātnes jomā 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Valsts līdzekļu izlietojuma likumība, lietderība un efektivitāte, nodrošinot pedagogu atlīdzību

Likumības revīzija tika veikta 2013.-2014.gadā par laika posmu no 2011.gada līdz 2013.gadam, bet ministrijas īstenotā politika pedagogu darba samaksas un kvalitātes novērtēšanas jomā tika vērtēta par laika posmu no 2007.gada līdz 2013.gadam.

Revīzijas mērķis bija pārbaudīt valsts līdzekļu izlietojuma likumību, lietderību un efektivitāti, nodrošinot pedagogu atlīdzību republikas pilsētu un novadu dibinātajās izglītības iestādēs.

Revidējamā vienība ir ministrija. Lai iegūtu izpratni par valsts līdzekļu izlietojuma likumību, lietderību un efektivitāti, nodrošinot pedagogu atlīdzību, revīzijā tika apmeklētas 16 pašvaldības un 46 izglītības iestādes.

Revīzijas laikā tika izskatītas šādas tēmas: ministrijas īstenotā politika pedagogu darba samaksas un kvalitātes novērtēšanas jomā par laika posmu no 2007.gada līdz 2013.gadam, ministrijas veiktās darbības pedagogu plānošanā laika posmā no 2011.gada līdz 2013.gadam, mērķdotāciju pedagogu darba samaksai plānošana un aprēķināšana 2012.gadā un 2013.gadā; mērķdotāciju pedagogu darba samaksai sadales process pašvaldībās 2012.gadā un 2013.gadā, valsts budžeta līdzekļu pedagogu darba samaksai izlietojuma uzraudzība un izlietojums 2012.gadā un 2013.gadā.

Valsts kontroles likumības revīzijā tika secināts:

- lai gan pedagogu darba samaksas pilnveide ir viens no valsts budžeta plānošanas aktuālajiem jautājumiem⁷² un mērķdotāciju apmērs pedagogu darba samaksai pārsniedz Ls 200 milj. gadā, Ministrijas kā atbildīgās par mērķdotāciju pedagogu darba samaksai sadali rīcība nav bijusi efektīva un visos gadījumos likumīga:

⁷² Valdības rīcības plāns Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai (apstiprināts ar MK 16.02.2012. rīkojumu Nr.84 „Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”).

- izveidotā darba samaksas sistēma pedagogiem nav caurskatāma un veicina Darba likuma neievērošanu, jo:
 - normatīvajos aktos nav noteikta:
 - ✓ vienota kārtība un kritēriji, kādi jāievēro pašvaldībām, sadalot mērķdotāciju starp pašvaldības izglītības iestādēm, kā rezultātā pedagogi dažādās izglītības iestādēs par vienu un to pašu darba pienākumu veikšanu, par vienu un to pašu mācību priekšmetu mērķu sasniegšanu un uzdevumu izpildi saņem atšķirīgu darba samaksu, kā arī vienāda statusa izglītības iestādēs ar līdzīgu izglītojamo skaitu ir noteikts atšķirīgs direktoru vietnieku likmju skaits;
 - ✓ kā aprēķināma/nosakāma pedagogiem darba samaksa par laika posmu, kad izglītojamiem ir noteiktas brīvdienas (6-10 nedēļas gadā), izņemot gadījumus, kad pedagogam ir garantētais atvaļinājums, kā arī kādi pienākumi veicami pedagogiem šajā laikā, jo tarififikācijā šāda informācija nav iekļauta;
 - nav noteikts, kā apmaksājami citi pedagogu pienākumi, kas iepriekš nav paredzami, piemēram, individuālais darbs ar izglītojamajiem vasaras brīvdienās – pedagogiem papildu pienākumu izpildei nepieciešamo stundu skaita minimums, kas nepieciešams klases audzināšanai, rakstu darbu labošanai un mācību stundu sagatavošanai, kā rezultātā izglītības iestāžu vadītāji var izšķirties par labu augstākas pedagoga mēnešalgas likmes noteikšanai, samazinot vai netarifificējot stundu skaitu par pedagogu papildu pienākumiem;
 - izglītības iestādes vadītājs:
 - ✓ sagatavo tarififikācijas pēc mācību gada sākuma (pēc 1.septembra), ņemot vērā pašvaldības sniegto informāciju par pieejamo mērķdotāciju pedagogu darba samaksai apmēru, nevis izglītības programmu vajadzības to mērķu sasniegšanai, lai gan pedagogu darba alga katru gadu jānosaka pēc stāvokļa uz 1.septembri, veicot tarififikāciju, kurā norāda katra pedagoga slodzi, kā arī vakantās pedagogu darba likmes un stundu skaitu mācību priekšmetos atbilstoši izglītības programmas mācību priekšmetu stundu plānam un pedagogam noteiktajiem papildu pienākumiem⁷³;
 - ✓ patstāvīgi nenosaka izglītības iestādes darbinieku, tajā skaitā pedagogu, darba samaksu, kā to paredz normatīvais akts⁷⁴, jo vairākās pašvaldībās pašvaldības vai to izglītības pārvaldes ar tiesību aktiem ir noteikušas gan skolu direktoru un direktoru vietnieku mēnešalgas likmes un darba slodzes, gan pedagogu mēnešalgas likmes un par papildu darbiem tarifificējamo stundu skaitu;
 - ✓ plānojot mērķdotāciju pedagogu darba samaksai posmos janvāris – augusts un septembris – decembris, pedagogus par izmaiņām darba samaksā informē septembra beigās vai oktobra sākumā, lai gan mācību gads sākas 1.septembrī. Rezultātā izglītības iestādes nevar ievērot Darba likumā⁷⁵ noteikto, ka par jaunu darba normu noteikšanu vai arī

⁷³ MK 28.07.2009. noteikumu Nr.836 „Pedagogu darba samaksas noteikumi” 8.punkts.

⁷⁴ Izglītības likuma 30.panta otrā daļa.

⁷⁵ Darba likuma 51.panta trešā daļa.

par esošo darba normu grozīšanu darba devējs paziņo darbiniekam ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms jauno darba normu vai darba normu grozījumu stāšanās spēkā;

- ministrija, ilgstošā laika posmā normatīvajos aktos nenosakot vienotu kārtību pedagogu darba laika uzskaitē, nenodrošina vienotu darba laika uzskaiti pedagogiem, kā arī Darba likuma⁷⁶ prasību ievērošanu pedagogu darba laika uzskaitē, jo pašvaldību izglītības iestādēs darba laika uzskaites tabulas tiek aizpildītas dažādi, nenorādot pedagogu reāli nostrādātās stundas;
- ministrijā nav izstrādāti tiesību akti, kuros būtu noteikta kārtība, kādā nosakāms ikgadējā budžetā iekļaujamās mērķdotācijas apmērs, kā arī revīzijas laikā netika iegūti pierādījumi, kas pamatotu valsts budžeta likumā ieplānotās mērķdotācijas pedagogu darba samaksai apmēru, līdz ar to mērķdotāciju plānošana pedagogu darba samaksai nav caurskatāma, uz lēmumiem pamatota, trešai kompetentai pusei saprotama un izsekojama;
- IZM darbības pedagogu darba samaksas politikas un kvalitātes novērtēšanas jomā nav bijušas pietiekamas politikas plānošanas dokumentā⁷⁷ noteikto rezultātu sasniegšanai, jo:
 - 2009.gadā, veicot būtisku finansējuma samazināšanu pedagogu atlīdzībai, Pamatnostādnes 2007.-2013.gadam netika aktualizētas atbilstoši faktiskajai situācijai, ministrija nebija izstrādājusi konkrētus veicamos pasākumus Pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam noteikto uzdevumu īstenošanai, kā arī nebija iesniegusi informatīvos ziņojumus par Pamatnostādņu 2007.-2013.gadam īstenošanas gaitu 2008., 2009. un 2010.gadā;
 - ESF projekta dokumentos⁷⁸ nebija iekļauti nosacījumi, kas paredzētu iegūto kvalitātes pakāpju sasaisti ar pedagogu darba samaksu, kā arī pedagogiem, kas pēc ESF projekta noslēguma ieguvuši kvalitātes pakāpes, nav nodrošinātas tiesības saņemt piemaksas, kaut gan pedagogs kvalitātes pakāpes iegūšanai ir ieguldījis līdzvērtīgu darbu kā ESF projektā;
 - ministrijas īstenotajā ESF projektā visiem pedagogiem netika nodrošinātas līdzvērtīgas tiesības iegūt kvalitātes pakāpes, jo pieejamajam finansējumam bija noteiktas teritoriālās kvotas un ESF projekta ietvaros atbalstu nevarēja saņemt tie pedagogi, kas jau saņēma līdzvērtīgu atbalstu citās ESF aktivitātēs;
 - lai gan ESF projekts noslēdzās 2012.gadā un ir radīti priekšnosacījumi pedagogu profesionālās darbības novērtēšanas sistēmas ieviešanai, tomēr līdz 18.12.2013. tā nebija ieviesta;
 - galvenā projekta sastāvdaļa ir pedagoga profesionālo sasniegumu apkopojums jeb portfolio, kurā pedagogam bija jāapkopo materiāli savas profesionālās darbības apliecināšanai par iepriekšējiem gadiem, nevis jāapliecina sevi ikdienas pedagoģiskajā darbā, kā arī netika novērtēti visi tie

⁷⁶ Darba likuma 137.panta pirmā daļa.

⁷⁷ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742 „Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.-2013.gadam”).

⁷⁸ ESF projekta „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” iesniegums, MK 01.09.2009. noteikumi Nr.998 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.2.1.5.apakšaktivitāti „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos””.

pedagogi, kuriem ir augstas profesionālās zināšanas un ilggadīga pieredze pedagogiskajā darbā, jo ne visi šie pedagogi pieteicās ESF projektam;

- ministrija, pašvaldībām aprēķinot mērķdotāciju, pieļāvusi normatīvajam aktam⁷⁹ neatbilstošu koeficientu un metodikas piemērošanu. Lai gan normatīvais akts⁸⁰ nosaka, ka mērķdotācijas pedagogu darba samaksai aprēķinā izmantojams izglītojamo skaits, kas pieejams VIIS, tomēr ministrija koriģē datus, pamatojoties uz pašvaldību iesniegto papildu informāciju;
- mērķdotāciju sadalē izglītības iestādēm, ko veic pašvaldības, nav piemēroti vienoti principi, netiek sasniegts normatīvā akta mērķis „Nauda seko skolēnam”, jo pašvaldības nepiemēro noteiktos principus līdz izglītības iestādei, bet pārdala finansējumu, lai nodrošinātu izglītības iestāžu ar mazāku skolēnu skaitu uzturēšanu uz lielāko rēķina – ne visos gadījumos pašvaldību izstrādāto noteikumu mērķdotāciju pedagogu darba samaksas sadalei nosacījumi ir saskaņoti ar normatīvā akta⁸¹ nosacījumiem, kā arī pēc izglītojamo skaita lielāko pašvaldību izglītības iestāžu finansējums tiek apzināti samazināts, lai atbalstītu pēc izglītojamo skaita mazākās izglītības iestādes. Rezultātā IZM nav nodrošinājusi, ka finansēšanas modelis „Nauda seko skolēnam” darbojas līdz pašvaldību izglītības iestādēm, nevis tikai līdz pašvaldībai;
- ministrija nav nodrošinājusi efektīvu uzraudzības mehānismu pār mērķdotācijas izlietojumu pašvaldībās atbilstoši tās mērķim, jo:
 - kaut gan ministrija pašvaldībām finansējumu bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā, tajā skaitā speciālajās izglītības programmās, nodarbināto pedagogu darba samaksai piešķir no valsts budžeta programmas 10.00.00 „Mērķdotācijas pašvaldībām – pašvaldību izglītības iestādēs bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām”, pašvaldības šo pedagogu darba samaksu ir plānojušas un izmaksājušas no valsts budžeta programmas 01.00.00 „Mērķdotācijas izglītības pasākumiem”, no kuras finansējums tiek piešķirts pašvaldību speciālo pirmsskolas izglītības iestāžu, internātskolu, Izglītības iestāžu reģistrā reģistrēto attīstības un rehabilitācijas centru un speciālo internātskolu pedagogu un pārējo darbinieku darba samaksai. 2012.gadā no neatbilstošas programmas ir izmaksāti vismaz Ls 537 372 un 2013.gada astoņos mēnešos – Ls 425 624;
 - no izlasē iekļautajām 16 pašvaldībām vienā pašvaldībā internātpamatskolas pedagogu, kuri iesaistīti programmas „Speciālās pamatizglītības pirmā posma (1.-6.klase) izglītības programma izglītojamiem ar psihiskās attīstības aizturi un grūtībām mācībās (11015611)” īstenošanā, mērķdotācija darba samaksai ir plānota un piešķirta no valsts budžeta

⁷⁹ MK 22.12.2009. noteikumi Nr.1616 „Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību izglītības iestādēm bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksai un pašvaldību vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai”.

⁸⁰ MK 22.12.2009. noteikumi Nr.1616 „Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību izglītības iestādēm bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksai un pašvaldību vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai”.

⁸¹ MK 22.12.2009. noteikumi Nr.1616 „Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību izglītības iestādēm bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksai un pašvaldību vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai”.

programmas 05.00.00 „Mērķdotācijas pašvaldībām – pašvaldību izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām”, lai gan bija jāplāno no valsts budžeta programmas 01.00.00 „Mērķdotācijas izglītības pasākumiem”. Internātpamatskolas pedagogu darba samaksai no neatbilstošas programmas darba samaksai 2012.gadā ir izlietoti Ls 63 141, bet 2013.gada astoņos mēnešos – Ls 49 113;

- no piešķirtās mērķdotācijas pedagogu darba samaksai ir izmaksāti darba devēja pabalsti un kompensācijas 2012.gadā vismaz Ls 52 631 un 2013.gada astoņos mēnešos – Ls 43 834 apmērā. Piemēram, pašvaldība 2012.gadā ir izmaksājusi vismaz Ls 29 941 dažādos pabalstos un 2013.gada astoņos mēnešos – Ls 28 834;
 - pašvaldību rīcība ar neizlietotajām mērķdotācijām pedagogu darba samaksai ir bijusi dažāda, piemēram, pašvaldības mērķdotāciju atlikumus ir izlietojušas dažādās piemaksās un uzkrājušas, bet no izlasē iekļautajām pašvaldībām vienā gadījumā piešķirtās mērķdotācijas atlikums pedagogu darba samaksai ir izmantots kā aizņemšanās avots izglītības iestādes saimnieciskās darbības nodrošināšanai;
- ministrijas kā atbildīgās valsts pārvaldes iestādes par pedagogu izglītošanas un profesionālās meistarības pilnveides darba organizēšanu veiktās darbības ilgstošā laika posmā nav bijušas vērstas uz izglītības iestādēs trūkstošo pedagogu nodrošināšanu un pedagogu izglītošanas plānošanu ilgtermiņā, jo ministrija:
- vēl arvien nav ieviesusi Valsts kontroles 2006.gadā veiktajā likumības revīzijā⁸² sniegto ieteikumu, nosakot kārtību par vispārējās izglītības pedagogiskā personāla un tā skaita plānošanu valstī, kā arī IZM rīcībā nav informācijas par valstī ilgtermiņā nepieciešamo pedagogu skaitu sadalījumā pēc to specializācijas;
 - regulāri nepieprasa, neapkopo un neanalizē informāciju par augstskolās pedagogu studējošajiem studentiem un to uzsāktajām darba gaitām izglītības iestādēs. Lai gan 2013.gadā par valsts budžeta līdzekļiem IZM pārraudzībā esošajās augstskolās izglītības tematiskajā jomā „Pedagogu izglītība un izglītības zinātnes” bakalaura un profesionālajās pamatstudiju programmās sagatavoti 428 pedagogi, darbu izglītības iestādēs ir uzsākuši 165 pedagogi, kā rezultātā pedagogu izglītošanai neefektīvi ir izlietoti vismaz Ls 2 124 969;
 - neanalizē pedagogu vakances valstī, tajā skaitā pedagogu noslogojumu pašvaldībās, kā arī neveicina jauno pedagogu darba uzsākšanu izglītības iestādēs. 2013.gadā izglītības tematiskajā jomā „Pedagogu izglītība un izglītības zinātnes” bakalaura studiju programmā „Mūzikas skolotājs” tika sagatavoti 37 pedagogi (darbu specialitātē uzsākuši tikai deviņi pedagogi), bet intervijās pašvaldību izglītības iestādēs tika norādīts uz mūzikas skolotāju trūkumu.

Valsts kontrole konstatēto trūkumu novēršanai ministrijai sniedza 25 ieteikumus šādās jomās (jāievieš līdz 01.09.2016).:

- ministrijas īstenotā politika pedagogu darba samaksas un kvalitātes novērtēšanā;
- ministrijas veiktās darbības pedagogu plānošanā;
- mērķdotāciju pedagogu darba samaksai plānošana un aprēķināšana;
- mērķdotāciju pedagogu darba samaksai sadales process pašvaldībās;

⁸² Valsts kontroles revīzija Nr.5.1-2-59/2006 „Vispārējās izglītības sistēmas realizācija atbilstīgi izvirzītajiem mērķiem”.

- valsts budžeta līdzekļu pedagogu darba samaksai izlietojuma uzraudzība un izlietojums.

Ieviešot ieteikumu IZM īstenotā politika pedagogu darba samaksas un kvalitātes novērtēšanas jomā:

- IZM izstrādās konkrētu veicamo pasākumu kopumu Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.-2020.gadam īstenošanai, nosakot nepieciešamo finansējumu;
- IZM būs ieviesusi un MK apstiprinājis pedagogu darba kvalitātes novērtēšanas sistēmu.

Ieviešot ieteikumus pedagogu plānošanas jomā:

- tiks nodrošināta kārtība pedagogiskā personāla un tā skaita plānošanā kārtējam gadam un ilgtermiņā, kas būs pamatota ar VIIS pieejamās informācijas par esošo pedagogisko personālu un esošajām vakancēm valstī izvērtējumu, kā arī tiks dokumentēts informācijas izvērtējums par nepieciešamo pedagogu skaitu un specializāciju pirms izglītības un zinātnes ministra rīkojuma izdošanas par studiju vietu skaitu augstskolās kārtējam gadam par valsts budžeta līdzekļiem;
- tiks izstrādāts motivējošu pasākumu plāns jauno pedagogu piesaistei izglītības iestādēs, kā arī tiks veikti pasākumi, lai nodrošinātu, ka izglītības iestādēs tiek ievērotas normatīvo aktu⁸³ prasības saistībā ar noteikto darba slodzi noteikšanu pedagogiem.

Ieviešot ieteikumus mērķdotāciju pedagogu darba samaksai plānošanas un aprēķināšanas jomā:

- tiks izstrādāta kārtība un noteikti mērķdotāciju pedagogu darba samaksai plānošanas, aprēķina un uzraudzības procesi, tiks iesviesta kontroles sistēma mērķdotāciju pedagogu darba samaksas aprēķinā, kā arī ņemti vērā mērķdotāciju atlikumi pašvaldībās iepriekšējos periodos, plānojot mērķdotācijas kārtējam gadam;
- tiks izstrādāta kārtība, kurā būs noteikts, kā IZM darbinieki veic VIIS uzturēšanu, datu kvalitātes un pareizības pārbaudi un analīzi, un nepieciešamās sistēmas izmaiņas, un tiks novērsta iespēja labot informāciju iepriekšējos periodos, tiks nodrošināts VIIS informācijas nemainīgums atskaitēs, kuras tiek izmantotas mērķdotācijas pedagogu darba samaksai aprēķinā, izgūstot tās jebkurā datumā par noteiktu laika posmu;
- tiks ievērotas normatīvā akta⁸⁴ prasības saistībā ar pedagogu, kas nosaka, ka par jaunu darba normu noteikšanu vai arī par esošo darba normu grozīšanu darba devējs paziņo darbiniekam ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms jauno darba normu vai darba normu grozījumu stāšanās spēkā.

Ieviešot ieteikumus mērķdotāciju pedagogu darba samaksai sadales procesā pašvaldībās, tiks pilnveidots vai izveidots finansēšanas modelis, kas nodrošinās politikas plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu. Tiks nodrošināts, ka pašvaldības, veicot finansējuma piešķiršanu izglītības iestādēm, ievēro visas normatīvajos aktos noteiktās prasības. Vienlaikus Valsts kontrole aicina IZM izvērtēt iespēju ieviest 40 stundu darba nedēļu, nosakot un definējot slodzē iekļaujamos pienākumus, kā arī izvērtējot nepieciešamā finansējuma apmēru.

Ieviešot ieteikumus valsts budžeta līdzekļu pedagogu darba samaksai izlietojuma uzraudzības un izlietojuma jomā:

⁸³ Darba likuma 131.panta pirmā daļa, MK 28.07.2009. noteikumu Nr.836 „Pedagogu darba samaksas noteikumi” 13., 36.punkts.

⁸⁴ Darba likuma 51.panta trešā daļa.

- tiks nodrošināts mērķdotācijas pedagogu darba samaksai izlietojums atbilstoši piešķiruma mērķim – pedagogu darba samaksai, un finansējums tiks izlietots valsts budžeta programmās paredzētajiem mērķiem;
- tiks izvērtēta tarifkācijas nepieciešamība, kā arī izvērtēta iespēja noteikt gan vispārējās izglītības iestāžu pedagogiem, gan bērnu no piecu gadu vecuma apmācībā iesaistītajiem pedagogiem saņemt līdzvērtīgu papildu pienākumu apmaksu un darba samaksu, nosakot līdzvērtīgu stundu skaitu nedēļā, kā arī izdarīti grozījumi normatīvajā aktā⁸⁵, nosakot:
 - kā aprēķināma/nosakāma pedagogiem darba samaksa par laika posmu, kad izglītojamiem ir noteiktas brīvdienas (6-10 nedēļas gadā);
 - kā apmaksājami citi pedagogu pienākumi, kas iepriekš nav paredzami;
 - pedagogiem papildu pienākumu izpildei nepieciešamo stundu skaita minimumu, kas nepieciešams klases audzināšanai, rakstu darbu labošanai un mācību stundu sagatavošanai;
- normatīvajos aktos tiks noteikti kritēriji/principi vispārējo izglītības iestāžu direktoru vietnieku likmju skaita noteikšanai izglītības iestādēs.

⁸⁵ MK 28.07.2009. noteikumi Nr.836 „Pedagogu darba samaksas noteikumi”.

**Par revīzijām Izglītības un zinātnes
ministrijā ir atbildīgs Valsts kontroles
Pirmais revīzijas departaments
(tālr.67017502,
e-pasts: pirmais@lrvk.gov.lv)**

**Papildu informāciju par veiktajām revīzijām
var iegūt:
<http://www.lrvk.gov.lv/>**